

FOAIA POPORULUI

Prețul Abonamentului:

Pe un an 2 fl. (4 coroane).
Pe o jumătate de an 1 fl. (2 coroane).
Pentru România 10 lei anual.

Abonamentele se fac la Institutul Tipografic în Sibiiu

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada Măcelarilor nr. 21).

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr. a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Un an trecut.

(·) Marti, săptămâna asta, s'a împlinit anul, de când măritul nostru comitet național român, a fost așezat pe banca acușăților în fața tribunalului din Cluj, — ear' în zilele acestea din naintea celei puse în fruntea acestui număr, și după ea încă multe, în fiecare se împlinește anul uneia din zilele mari și ațtate pentru neamul românesc, când poporul nostru întreg stătea în fața acelor judecători, căci împunerniciții noștri ai tuturor erau bravii acușăți.

Contrarii noștri politici, guvernele ungurești, rea socoată au făcut, crezând că prin tragerea în judecată și punerea în temniță a alor 14—15 fruntași români, va infunda mersul trebilor naționale ale poporului român, că ne vom îngloda rău și vom sta locului, ori ne vom cufunda ear' în întunec și neputință! S'a dovedit că nu-i așa. E adevărat că simțim tare lipsa acelor probați bărbați puși în neputință de a mai lucra, dar' locului totuși nu ne-am oprit, nici în cufundare nu am căzut. ci cu puteri noue lupta pentru dreapta cauză a dobândirii drepturilor noastre naționale, merge înainte. D-zeu ne va ajuta să vedem apoi și roade frumoase din lucrarea fruntașilor noștri, cari în lipsa celor întemnițați și nouă atât de iubiți, s'au pus acum ei pe muncă, durând mai departe zidurile pe temeiul și pe începuturile meșterilor lor înaintași.

Căci doar' manifestația cea uimitor de frumoasă și măreață a celor douăzeci de mii de Români la Cluj în 7 Maiu 1894 și zilele următoare, și bărbătescul lor strigăt de încurajare care a răsunit peste țeara întregă și a răsbătut și peste țerile vecine departe-departe: *nu s'a uitat!* Tot Românul bun, bucuros să aruncă azi în luptă, știind ce brav popor are la spațele sale!

Ca mâne se va împlini anul de când s'a rostit și greaua sentență asupra celor 14 măiestri conducători ai noștri, și acușă anul de când au fost puși sub lăcate, ear' lucrarea pe față a noului comitet național oprită, și cu bucurie putem spune, că toate n'au avut urmările acelea prea grele de care și mulți de ai noștri se temeau, ear' Ungurii le nădăjduiau, că adevă vom fi ca periți, ci chiar mai virtos a eșit la ivială puterea de viață a acestui popor: smulgi din mijlocul lui pe doi-trei, fruntași ai sei, mai tare îl aprinzi, și zeci de alți inși se vor ridica și le vor cuprinde locul, și vor lupta pentru ei și pentru a neamului cauză! Eată gândul care ne face să simțim totuși și o bucurie în fața durerii de altfel neîntrerupte, ce o simțim, având închiși pe bravii noștri din Seghediu și Vaț.

Dar' așa și trebuie să fie! Noi cei rămași afară să ne arătăm vrednici urmași ai lor, să nu slăbim în lucrarea începută de dînșii nici o clipită, și cu nici un preț!

Iubiților din Seghediu și Vaț.

Din Sibiiu s'a trimis în ziua de 7 Maiu n. următoarea telegramă:

Dlor Dr. Ioan Rațiu, Dr. V. Lucaciu și Iuliu Coroianu, în Seghediu.

Dlor George Pop de Basești, Dr. D. P. Barcianu, D. Comșa, Dr. T. Mihali, Mihail Veliciu, Aurel Suciu, Gherasim Domide și Rubin Pația, în Vaț:

„Încrederea și iubirea întreg poporului român V'a însoțit acum e anul la Cluj. Iubirea noastră pentru Voi crește în măsura suferințelor ce îndurați în temnițe!

Fiiți tari, noi nu Vă uităm!...

Sibiiu, 7 Maiu n. 1895.

(Urmează peste 50 de iscălituri).

Deasemenea domnișoarele române din Sibiiu au trimis și domnia lor o caldă adresă martirilor.

Din Blaj tot așa, și anume iscălită de dnii: T. Onișor, S. Moldovan, P. Sânteon, D. Radu, Ș. Stan, V. Munteanu, T. L. Bîtea, Al. Comșa, I. Moldovan, A. Furcă, I. Horsa, V. Corcheș și St. Olteanu.

Din Tothaza au trimis o scisoare de îmbărbătare dnii Valeriu Ioan Russu, Gregorin Șuteu și Andreiu Russu (inv. în Frata).

FOIȚA.

Tânguirea țeranului.

Frunză verde de cicoare
Mai fă Doamne vre-o schimbare
Ca crescut dar'ea prea mare;
Și că d' n'am bani s'o plătesc
Cu jucuțu mă 'ntâlnesc;
Jucuțu hainele-mi strînge,
Copii și nevastă-mi plînge...
Pentru'n zlot dare rămasă
Imi ia tot ce am în casă!..
Numai, Doamne, direptate
Nu-i pe aste biete sate!
Eu fac drumuri, poduri grele,
Eu dau bani trecînd pe ele;
La bătae când îi chiamă
Eu dau feciorii cîntand,
Ca pe „Domni“ să ni-i păzească
Grele legi să ne croiască, —
Eu muncesc fără 'ncetare

*Și tot eu n'ani de mîncare!..
Copiii 'i-aș da la școală,
Dar' nu-i pot cu traista goală,
Ear' din darile ce dăm
Noi nimic nu căpătăm,
Făr' Pretori cu capu mare
Cari strigă: maghiarisare!...*

(Agârbișin.) Nicolae Suciu,
plugar român.

Sirena.

Poveste, de Andersen.
(Urmare.)

Și cum stă drăguța față și privia la stele, când le vedea perind deodată, ascunse de vre-un nor negru, ea gândia că vre-o balenă ori vre-o corabie mare, care ducea grămezi de lume, se pusese între astre și ea și că poate toți oamenii aceia cari plutiau colosus, sus de tot, nici nu bănuiau că sirena drăgălaşe își întindea din fundul mării, mînușile-i albe cătră corabia cea mare.

Când se întoarse dela suprafața mării prințesa cea mai mare, care împlinise cincisprezece ani, spuse mii de lucruri frumoase, dar' mai mult decât toate îi plăcuse să se întinză, când strălucia luna pe năsip, în marea liniștită și să se uite la coaste și la orașele mari în care schinteiau luminile ca sute de stele, să asculte muzica, sgomotul trăsurilor, să vadă clopotnițe fualte și să auză suetele de clopote.

Cu ce luare aminte asculta sora cea mică la ce spunea ea!.. Și când se ducea pe urmă la fereastra deschisă și se uita prin valurile albastre, se gândia la orașul cel mare, la mișcarea, la sgomotul lui, și 'i-se părea că sunetul clopotelor se cobora până la ea.

Anul următor, sora a doua se ridică din fundul apelor și fuotă spre pământ. Când ajunsese sus, tocmai apunea soarele și acesta 'i-se pără mai frumos din tot ce vîzuse.

„Tot cerul, spunea ea, părea de aur și norii erau de o frumuseță de nedescris.”

Trecuseră pe d'asupra capului ei într'un șir lung purpuriu și violet în vreme ce mai

Din Bodești s'a trimis una de către dnii *Nicolae Boscaiu* și *Petru Popa*.

*

Din părțile Iosășelului una subscrisă de: *Traian I. Magier* (din Zeldiș-Saturu), *Savu Dorca* (Saturu), *Petru Șerb* (Secaș), *Nic. Magier* (Vidra), *Ioan Serac* (Feniș), d-na *Ana Magier* și d-șoara *Silvia Magier*.

*

Din Cusniș-Sasudi (în Bihor) au trimis dnii *Lazar Mușiu*, *Alexandru Pele*, *Vasilie Corbu* și *Petru Clonda*.

*

Din Boian s'a trimis o caldă adresă subscrisă în numele alor 1300 de Români de acolo, de către dnii *Vasile Dirloșan*, *George Surdu*, *Manoil Radu*, *Nicolau Măgărean*, *Ioan Măgărean*, *Vasile Spătaru* și *Ioan Russu*.

*

Din Moroda s'a trimis din partea dlor: *Mitru Nica*, econom, *Petru Costin*, inv. român, *Iacob Motora*, econ., *Îgna Gornic*, econ., *Îgna Nica*, econ., *Stefan Herețiu*, inv. român, *Nicolae Jorgia*, *Nicolae Morodan*, *Nicolae Mihățiu*, *Sinesie Lihuțiu*, *Simeon Ilesiu*, *George Mihățiu*, *George Cismașiu*, *Iacob Jorgia* și *Iacob Cismașiu*, toți țerani.

*

Din Cetea au trimis o caldă adresă domnii: *Petru Raica* și *Ioan Frâncu*, preoți, *P. Raica*, cantor, *Pavel Bunea*, *I. Bota*, *Amos Nicoară*, *Trofim Nicoară*, *Nicolau Nicoară*, *Ioan Dărămuș*, *Ioan Vale*, *Ioan Laslo*, *Dumitru Daisa*, *Vasilie Halalai*, *Mașteiu Nicoară*, *S. Raica*, *George Halalai*, *Nicolae Verzariu*, *Alexandru Dărămuș*, *V. Șandru*, *Gavrilă Oțoiu*, *Hașegan*, *Nicolae Todoran*, *Toma Medrea*, *Nicolae Oțoiu*, *Simion Truța*, *Simeon Daisa*, *Lucreția Oțoiu*, *Nicolae Cadan*, *Ist. Oțoiu* și *Vasilie Baldea*.

*

Din Galșa a trimis o binevoitoare scrisoare economul *George Benda*.

*

Din Teiuș au trimis dnii *Iuliu Pop*, *Efrem Raț* și *Iacob Muntean* și mai mulți proprietari.

*

Din Ileanda-mare s'a trimis o caldă adresă în numele Românilor din cercul electoral al *Ilendei*, prin dl *Gavril Crista*.

*

Din Cetatea-de-baltă s'a trimis una prin dnii *Andrei Molnariu*, proprietar și *Miron Dascăl*, preot.

*

Din București a fost trimisă o caldă scrisoare de către dl *George Creangă*, student.

*

Din Mehadina încă s'a trimis o scrisoare, în numele poporului de acolo, de către dl *George Baderca*.

*

Rugăm să ni-se ierte că nu putem publica toate scrisorile, căci ne cuprinde prea mult loc. Lăudăm însă pe trimițători!

Proces de presă.

„*Foia Poporului*“ este earăși amenințată de un proces de presă, ca nu cumva, vezi Doamne, să uităm că se află în Ardeal un Cluj, ear' în Cluj un procuror unguresc!..

În săptămâna trecută au fost citați earăși la judele cercetător de aici dl *Tit Liviu Albini*, proprietarul „*Foii Poporului*“, și ascultat în treaba unui proces ce s'a pornit contra foii pentru o scrisoare publicată în numărul 38, dela 14 Octomvrie a anului trecut, din Poiana, sub titlul „*Români buni*“.

În același timp a fost ascultat dl *George Moldovan*, redactorul răspunzător al foii pe acea vreme. D-sa aflându-se încă în Cluj, a fost acolo luat la întrebări.

Scrisoarea din vorbă e de altfel foarte nevinovată, încât te prinde mirarea că pentru ce anume 'i-se face proces? Ce e vinovat în ea? — căci judele cercetător n'o spune.

Dl Eugen Brote

inibitul nostru fruntaș exilat la București, a fost, în săptămâna trecută, primit de Maiestatea Sa Regele Carol I. în ascultare, și a fost anume primit cu multă căldură și bunăvoință.

Congresul național-bisericesc.

Biserica română greco-orientală din Transilvania și Ungaria, are dreptul dat și întărit ei de Maiestatea Sa Împăratul-Rege, ca, precum în fiecare an s'e-și poată întruni sinoadele sale episcopicești în Sibiu, Arad și Caransebeș, în care se desbat treburile fiecărei episcopice pentru sine, așa din trei în trei ani, s'e-și poată întruni *Congresul* seu național-bisericesc, în care s'e se desbată treburile tuturor trei episcopilor la un loc prin deputați veniți din toate părțile. Întrunirea sinoadelor nu e restrînsă întru nimic, cea a cogresului însă, e legată de aceea, ca s'e se cearcă *prin guvernul din Pesta*, dela Maiestatea Sa îngăduință de întrunire. Întrunirea are s'e se facă pe 1/13 Oct. a anului în care cade s'e se țină. Pe 1 Octomvrie a anului trecut, era vremea întrunirii lui în Sibiu. Excelența Sa Metropolitul a cerut incuviințarea, dar' guvernul unguresc în chip volnic a oprit la sine cererea și nu a înaintat-o Maiestății Sale, și a zădărnicit ținerea Congresului! Aceasta pentru-că prea 'i-se păreau aprinși Românii în urma procesului Memorandului și nu voia s'e le dee privilegiu de a se întruni mulți și fruntași laolaltă.

Acum însă, după șapte luni de întârziere, și mai ales văzându-se isprăvurile cele mai nouă, aproape „patriotice“, ale Sinodului sibilian din urmă în cauza cu martirii, a *incuviințat și ținerea Congresului, și anume pe ziua de 7/19 Maiu, a acestui an.*

jos, dar' mai iute de cât ei, un stol de lebede sălbătice atingeau din sbor apa spre locul unde apunea soarele. Se duceau spre el dar' el perl de-odată și lumina trandafirie se stinse pe mare ca și în nori.

În al treilea an se urcă sora a treia; ea era mai bărbată de cât toate și se duse departe în sus pe un fluviu lat care se vërșea în mare aproape de locul de unde eșise. Văzută niște coline verzi, frumoase, acoperite de vii; văzută castele mari prin păduri bătrâne; auzi paserile cântând, și soarele era așa de arzător, încât trebuia s'e se cufunde în apă spre a-și răcori obrații care îi ardeau. Într'un loc întâlni o ceată mică de copii despoiați, cari bălăceau în apă; vrău s'e se joace cu ei, dar' ei se spăriară și fugiră; pe urmă veni un animal mic, un câne — ea nu mai văzuse câni niciodată — care lătră așa de tare, încât îi fu frică și fugi în mare. Dar' își aduse mereu aminte de paserile minunate, de colinele verzi și de copiii drăgălași, cari știau s'e înoate în apă cu toate-că n'aveau cozi de pește.

Sora a patra n'avu atâta curagiu; ea stătu pe mare și spuse că acela era locul cel mai

frumos. Văzuse departe, departe de tot, de jur împrejur, și cerul părea, zicea ea, un clopot de sticlă nespun de mare. Văzuse și corăbii, dar' prea de departe; mai văzuse și delfini jucându-se și balene aruncând apă pe nări, de ai fi crezut că sânt sute de havuzuri.

În sfârșit veni și rîndul surorii a cincina. Deoarece împlinia anii iarna, ea văzută lucruri pe care surorile ei nu le putuseră vedea. Marea era verde și pe d'asupra-i plutiau sloiuri mari de ghiață: fiecare sloiu, zicea ea, părea un mărgăritar mare, aveau forme cât se poate de ciudate și străluciau ca diamantele. Ea se așezase pe unul dintre cei mai mari și toate bărcile cu pânze se depărtau spăriate de locul unde se vedea pîrul ei cel lung fluturând în vînt; dar' cătră seară cerul se acoperi de nori, văzută fulgere, auzi tunete, în vreme-ce marea infuriată ridica sus sloiurile de ghiață care străluciau la lumina fulgerelor. Pe toate corăbiile marinarii strângeau pânzele și peste tot domnia frica. Ea sta liniștită pe muntele de ghiață plutitoare, și se uita la fulgerile albastre, ale căror zigzaguri se perdeau în mare.

Surorile celelalte rămăseseră uimite când se urcaseră pentru prima-ora la suprafața mării, dar' acum fiindcă se puteau duce când doriau, se obișnuiseră și ziceau chiar că mai bine le place să stee în fundul mării.

Une-ori se luau căteși cincii de mâni și se urcau cu toatele sus la suprafața apei; aveau glasuri prea frumoase, mult mai frumoase decât ale oamenilor, și când vedeau departe grămădindu-se norii și amenințând a furtună, înotau în jurul corăbiilor și cântau cu glasuri dulci; cântau frumusețile locașului lor de sub mare și rugau pe marinari s'e nu se sparie de ar fi s'e se scufunde. Dar' ei nu le pricepeau cuvintele și credeau că furtuna vîiește și mai tare, și nu vedeau nici minunile din fundul apei, căci când se scufunda corabia, ei se înecau și numai cadavre coborau cătră palatul regelui mărilor.

Când se urcau surorile seara ținându-se de mână, sora cea mică rămânea singură, uitându-se după ele; era tristă, foarte tristă, ar fi vrut s'e plîngă, dar' sirenele n'au lacrimi și de aceea suferia și mai mult.

Vrednic de huiduit.

De când e neamul românesc un vlădic mai păcătos ca pe vlădicul greco-catolic acum dela Gherla, Ioan Szabó, n'a mai avut!.. Omul acesta n'are nici o schin-teie de neatîrnare și bărbăție în sine, ci e o mașină oarbă și proastă în mâna ministrilor unguri. La cererea ministrului cutărui, el își prigonește pe preoții și învătătorii sei, ca-și-cum ar prigoni pe niște dușmani ai sei. El a năcăjit așa de mult pe dl Dr. Lucaciu, și l-a ridicat pe nedrept din slujba sa de preot din Șișești, încât a trebuit să pășască la mijloc Papa dela Roma prin împuternicitul seu în această pricină, episcopul Lugojului, ca să cerceteze lucrul și aflând cum stă, se-i spună urgisitului vlădic Szabó, că-și nedreptățește pe un preot, și se-i facă dreptate! Și așa mai departe.

Eată cea mai nouă ispravă a lui:

Ministrul de culte a înțeles că s'a împărțit pe sate scrisoarea dlui V. A. Urechidă, cea cu chipurile tuturor împresuațiilor pentru Memorand și cu chipul lui Traian și Decebal, și că ar fi ajuns și pe la învățatori atari chipuri, ba chiar pe la școlari. Ei, dar' aceasta n'o poate suferi un ministru patriot, ca prin chipuri să legi mai mult pe popor de conducătorii sei, și știind că în Szabó are o păpușe așa de ascultătoare, că, de-i poruncește, Jă și cu pălăria după căni ce nu's cu pinteni, — i-a poruncit să lucre din rășputeri pentru descoperirea lucrului, și aflând pe vr'un învățator mestecat în împărțirea de atari chipuri, se i-l arete îndată.

Și vlădica Szabó s'a pus pe lucru. A dat cătră preoții sei un circular, în care îi poștește să le arete pe dascălii „vinovați”, ca el se-i poată apoi arăta ministrului! Ce păcătos! Preoții sei vor ști însă trece peste circulara aceasta ca peste un lucru netrebnic și scârbos!

— Oh! când voiu împlini și eu cincisprezece ani! zicea ea. Eu sînt încredințată că voiu iubi mult pămîntul și ființele omenești de pe el.

În sfîrșit ziua mult dorită sosi.

— Te-ai făcut mare, îi zise bunică-sa. Vino să te gîtesc cum am gătît și pe surorile tale.

Și îi puse pe cap o coroană de crini albi și pe urmă îi agătă de coadă opt stridii ca să-i arate rangul.

— Mă doare, zise sirena.

— Ne e nimic, ca să fii frumoasă trebuie să suferi.

Oh! cum ar fi dorit să-și scuture toate frumusețile și să-și iee de pe cap coroana cea grea; mai frumoase mult erau florile din grădina sa; dar' se lasă să o gătească cum doria bunică-sa.

— La revedere, zise ea, și se ridică în apă ușoară și grațioasă.

Când scoase capul din apă soarele apăsese, dar' norii tot mai străluceau purpurii și aurii. Luceafărul de seară schînțea, aerul

Un lucru slab.

Tămășești, Maiu 1895.

Domnule Redactor!

În 30 Aprilie a fost alegere de gornic pe țarină în comuna noastră Tămășești. Conchemând judele comunal pe membrii comunali laolaltă, și fiind șapte Români și un Jidan, cari au voit să fie aleși de gornici, judele comunal a recomandat spre aceasta pe trei Români spre alegere, (căci trei ne trebuiau). Preotul nostru însă, cu numele Ioan Pap, a votat pe lângă Jidanul cel stricat și pe lângă doi Români, și așa vîzînd membrii comunali că preotul votase pe lângă Jidan, și ei a votat după dînsul, și așa au eșit aleși de gornici doi Români și un Jidan! Ceea-ce eu vîd aduc la cunoștință, domnule redactor, rugîndu-vă să binevoiți a publica în „Foaia Poporului”, ca să vadă și alții ce preot avem noi și cum luminează el poporul! Altfel își are înțelesul seu, căci pe preotul nostru mai totdeauna tot la fratele Jidan îl poți afla la sfaturi, și va fi știind Sfinția Sa de ce și-a dat votul lui Hens!

Cu toată cinstea:

Mihal Sabo, plugariu.

Adăugăm din parte-ne, că am rămas până în adîncul inimii înscârbiți de această veste urită. Preotul Pap, astfel fiind, nu mai e vrednic a fi socotit ca un conducător spre bine al poporului seu, căci doar' numai spre bine nu-și conduce cineva poporul, spriginînd întru ajungerea la un post oare-care, pe un Jidan, și zădărniciînd pe ceea a unui Român!

Nu știm încă noi ce plătesc Jidanii?

Nu știe preotul Pap și cei-ce au votat cu dînsul, ce însemnează a pune gornic pe un Jidan?

În loc să ne ferim de ei și să le facem peste putință, viețuirea între noi, ca să nu ne poată sugă și sărăci, noi încă se-i mai purtăm și pe palme? Asta nu e numai rușine, ci și prostie! Asta înseamnă a-ți voi însuși răul, ear' ajuns odată în el, a-l mări și spriginî însuși.

Jidanul și-i apucă în mrejele lui pe oamenii dintr'un sat, cum apucă paiangenu

era dulce și marea liniștită. Vîzî înaintea ei o corabie mare și câțiva marinari stînd pe frînghii și pe bărne; unii cântau, alții jucau; și când se înoptă, aprinseră sute de felinare și s'ar fi zis că steagurile tuturor țerilor fluturau în vînt.

Sirena cea mică înotă spre fereastra unei cabine mari, și de câte ori se ridica apa, putea vedea prin geamuri tot ce se petrece în lăuntru. Vîzî o grămadă de lume îmbrăcată frumos, dar' mai frumos din toți era un prinț tîner cu ochii mari negri; se fi fost de șeseprezece ani. Marinarii jucau pe puncte, căci era ziua lui, și când eși el, dădură focuri de artificii de se lumina cerul și corabia, ear' sirenei celei mici îi fu frică și se dădu afund; dar' scoase capul curînd și i-se părî că toate stelele de pe cer îi cădeau pe cap. Sori mari, străluciau de toate părțile, pești înflăcărați se zbăteau prin vîzдох, și toate minunile acestea se ogîndeau în apa mării liniștită și pacinică. Corabia era așa de bine luminată, încât puteai vedea ori-ce lucru cât de mic și mai cu seamă puteai vedea ființele omenești.

pe musculițele sburătoare spre el! Suge apoi pe nenorociții prinși, încet-încet, dar' sigur și temeinic, până îi duce la sapă de lemn, ori cel puțin îi împedcă dela ori-ce avînt spre mai bine!

Însuși faptul dela Tămășești ne e dovadă, că așa-i! Preotul și ceilalți oameni, am da acuși rămas, că au votat așa numai prinși fiind în mrejele Jidanului, adecă fiindu-i datori pe beutură ori pe ce o fi vînzînd el, și ca atare nevoind să-și peardă „grația” pe viitor. Da, pentru-că el a știut cum să-și apuce și să-și facă sieși robi, îndatorați, ear' dacă el nu era în sat, nici preotul Pap nici ceilalți oameni nu pățiau ce-au pățit!

Dar' nu e rușine asta?

Ar trebui să prindem odată minte și să prețuim pe acești oameni după adevărată lor valoare, căci pe mulți îi infundă ei în sîrăcie, din sîrăcie în fărădelegi și apoi în temnițe și rușine!

Mare adunare în București.

Foile din România aduc vestea, că în România se pregătește ear' o mare adunare în București, în care să se aducă încă aminte întreg neamului românesc și lumii, despre noi cei din Ardeal și mai ales despre iubiții nostri fruntași puși în temnițe. E vorbă sdecă, de aceea, că comitetul Ligei a hotărît că cu prilegul Congresului Ligei, ce se va ține pe 21 și 22 Maiu în București, să se țină cu o cale și o mare adunare de lume, care să-și vestească iubirea și alipirea sa către bravii eroi naționali închiși în Seghedin și Vaț. Cu întocmirea adunării și pregătirea ei, s'au însărcinat d-nii: B. St. Delavrancea, S. Periețeanu — Buzeu, și Ioan Bianu, la cari se vor alătura, ca ajutor, și însărcinații studenților universitari.

Ne bucurăm de această veste și-i dorim izbîndă frumoasă!

Oh! ce frumos era prințul cel tîner! Zimbria strîngînd pe toți de mîna în vreme ce se auzia în tăcerea nopții sunetele dulci ale muziceii.

Vremea trecea, dar' sirena cea mică nu își putea lua ochii dela corabie și dela prințul cel frumos. Lămpile colorate se stîngeau, focurile încetaseră, nu li-se mai auziau pocniturele; dar' din fundul mării se ridicau zgomete mari. Cu toate acestea ea sta pe apă și se legăna uitându-se în cabină. Deodată corabia se ridică, pânzele i-se umflară, valurile începură a crește, norii groși se ridicară pe cer și fulgerile brăzdară norii.

Ce vreme îngrozitoare începea!

Marinarii strîng pânzele, corabia cea mare se leagănă pe valurile întăritate; apa se ridică gata să răstoarne corabia; dar' ea se leagănă și se ridică pe culmea valului ca o lebedă. Sirenei celei mici îi plăcea priveștiștea aceasta, dar' marinarilor nu. Deodată corabia trozni, marea i-se repezi în coaste, catargul cel mare se rupse ca-și-cum ar fi fost o trestie, și corabia căzu pe o parte în

Din legile noastre.

— Legea despre econ. și poliția de câmp. —
(Urmare din cap XI și sfârșit.)

§. 107. Dacă păgubitul nu-și umblă în rîndul pagubei sale vreme de opt zile (adecă nu se plînge la primărie și nu cere să 'i-se facă dreptate) și dacă în aceste opt zile stăpânul lucrului zălogit nu se înștiințează ori nu dă altă chezeșie în locul celei luate, lucrurile acelea pot fi vîndute.

Banii astfel cîștigați, au să se întrebuițeze întâiu pentru plățirea banilor de mînat și coperirea cheltuelilor, după aceea pentru taxele de pagubă, ori pentru rîsplătirea pagubei.

Suma ce ar mai rămănea are să se înapoieze stăpânului lucrului zălogit, dacă acela se înfățișează în timp de un an, socotind dela întemplantarea pagubei, ear' dacă nu, are să se dea fondului comunal pentru săraci.

§. 108. Tot la un timp cu pedepsirea, cei chemați hotărîesc și asupra cheltuelilor și a întoarcerii pagubei.

§. 109. La paguba făcută prin animale, păgubașul este îndreptătit ca în locul întoarcerii pagubei pricinuite să ceară plățirea *taxei de pagubă* (vezi paragraful următor) și autnci nu mai este de lipsă dovedirea mărimii pagubei.

Taxa de pagubă se poate cere în timp de patru săptămîni socotite dela vremea sîvșirii ei.

§. 110. Taxa de pagubă la pușunate:

pentru 1 cap de cal, de măgar, de mul sau vită cornută:	o coroană.
pentru 1 cap de capră	șeptezeci de bani (fileri).
" " " de rimător (porc)	cincizeci " " "
" " " de oaie	treizeci " " "
" " " de găscă	zece " " "
" " " de alte hoare	cinci " " "

Dacă pășunarea s'a făcut pe pămînturi, pe rituri, pe dâlme (ridicături) de apărare contra apelor, sau pe dâlme pentru canaluri (prin care se conduce apă), taxa de pagubă e îndoită, ear' dacă s'a întemplantat în timpul coacerii roadelor de câmp, sau în grădini, în școale de arbori sau în vii, sau apoi ori-cînd în vreme de noapte, vinovatul are să plătească suma *întreită* a taxei de pagubă.

§. 111. Banii de mînat (plata ciurdarului) sînt: pentru cai și porci patruzeci de bani (fileri) de cap, la vite cornute, la asini, la muli și la capre: douăzeci bani de cap, la alte animale de economie: zece bani de cap. În timp de noapte banii de mînat au să se socotescă îndoit.

vreme-ce apa începî să pătrundă în ea. Atunci sirena pricepî că era în primejdie; cîtăva vreme, abia se putu feri de scînduri și de fel de fel de sfîrîmături care pluteau pe apă; se făcu așa de întunec, încât nu mai vîzî nimic; dar' curînd pe urmă cunoscu la lumina fulgerelor pe toți cei cari fuseseră în corabie și zări pe prinț tocmai cînd spîrgîndu-se vasul, peria în valuri. Bucuria ei fu mare, căci acum era să se coboare în ținuturile ei, dar' pe urmă se gîndi că oamenii nu pot trăi în apă și cînd va ajunge la palatul tatălui seu va fi mort. Nu, nu! să nu moară. Începî dar' să încate printre scîndurile și sfîrîmăturile care pluteau pe mare, negîndindu-se că putea fi zdrobită; înotă multă vreme cufundându-se în fundul apei, eșind ear' pe culmile valurilor și ajunse în sfîrșit lângă prinț tocmai cînd el nu mai avea putere să se ție d'asupra valurilor întăritate.

Bratele și picioarele începeau a 'i-se paralisa; ochii lui cei frumoși începeau a se închide și ar fi murit fără îndoeală de nu ar fi fost sirena. Ea îi ținu corpul d'asupra apei,

La turmele cari trec peste douăzeci de capete, mînătorul are drept numai la jumătatea banilor de mînat pentru cele-ce trec peste întăiele douăzeci de capete.

Această sumă se cade mînătorului, și dacă animalele mînate sînt averea mai multor tovarășii, atunci ei toți *laolaltă* sînt obligați la plățirea acelei sume.

§. 112. Pentru pagubele făcute prin membrii familiei, prin singuratici cari stau sub tutorat și curatelă, sînt răspunzători capii de familie, tutorii și curatorii, ear' pentru pagubele pricinuite prin slugi sînt răspunzători stăpânii, dacă nu s'au folosit de dreptul obligator de supraveghere.

Dreptul pornirii de refintoarcere apoi dela servitor a pagubei avute, îi rămănea stăpânului.

Pentru pagubele făcute prin animale e răspunzător stăpânul acelora.

§. 113. Dreptul pentru a-ți mai pute cere refintoarcerea pagubei rurale (de câmp) se prescrie (trece, înceată) după șese luni socotite dela întemplantarea pagubei. Pentru prescrierea despăgubirii ce a fost statorită în hotărîre, sînt dătătoare de măsură rînduelile legilor civile.

§. 114. În hotărîre (judecată) dimpreună cu gloaba de bani are să se statorească și durata închisorii, care să o facă judecatul cînd n'ar pute plăti banii.

În locul pedepsei în bani, care se întinde până la cinci coroane, are să se statorească o închisoare de o zi, însă închisoarea nu poate fi mai scurtă ca douăsprezece ore.

§. 115. Mai marii au dreptul să schimbe pedeapsa de bani astfel, ca în locul închisorii pepeapsa să se poată face și prin împlinirea de lucru public (la drum ori altceva), și atunci în locul închisorii de o zi are să se împlinească lucrul public de o zi.

Dacă osînditul în timp de douăzeci și patru de oare după prima provocare nu ar începe împlinirea lucrului public, și nu ar isprăvi după olaltă întreg lucrul public ce 'i-s'a dat, atunci contra dînsului închiderea croită în sentență are să se aplice astfel, ca-și-cînd nu ar fi făcut nici un lucru public.

§. 116. Cheltuelile ce le aduc cu sine lucrările sîvșite la porunca mai marilor, pe socoteala cutărui stăpân (ce nu 'și-a făcut un lucru la care era dator), se vor scoate apoi dela el după chipul dărilor.

§. 117. În toate acele feluri, cînd apelațiunea nu este oprită în legea însăși sau nu sînt statorite alte termene de apelațiune, ape-

apoi se lăsă să o ducă valurile cu el unde vor vol.

A doua zi de dimineață se făcu vremea frumoasă; corabia perise cu totul sub valuri și soarele se urca roșu și strălucitor d'asupra mării; ai fi zis că colora și obrazii prințului, ai carui ochi însă steteau închiși. Sirena îl sărută pe fruntea-i frumoasă și 'i-se părî că era statua de marmoră din grădina ei; îl mai sărută ear' și începî a dori să-l vază înviind.

În sfîrșit zări pămîntul și niște munți albaștri, ale căror vîrfuri acoperite de zăpadă sîmînau de departe a stoluri de lebede. Mai jos d'alungul coastei se aflau niște păduri verzi frumoase, și lângă ele vîzî o clădire care îi părî a fi o biserică ori o mănăstire și a cărei grădină era plină de portocali și de lămâi, ear' dinaintea porților creșteau niște palmieri uriași.

Marea făcea în locul acela un golf mic, liniștit, dar' era foarte adîncă; se îndreaptă cîtră stîncile unde era o grămadă nêsip alb, puse pe prinț pe nêsip ținîndu-i capul în sus și supus căldurei bune a soarelui.

lațiunea se poate face în timp de cincisprezece zile socotite dela înmînuarea rezoluțiunii (judecății).

Contra unei hotărîri la fel sunătoare a duor instanțe, numai atunci mai are loc apelațiune, cînd instanța din urmă n'a fost ea chemată să judece, ori apoi că nu a judecat asupra trebii după legea de față, sau atunci cînd apelațiunea e întemeiată pe scopul apărării binelui public (de obște.)

Antistia comunală nu poate croi pedeapsă mai grea ca 40 coroane, ear' casurile ce 'i-se păr că ar fi a se pedepsi mai greu ca aceasta este îndatorată a le subșterne spre hotărîre protopretorului, care este îndatorat a judeca acele pricini.

Hotărîrile comunale se pot apela numai până la comitetul administrativ, ear' rezoluțiunile protopretoriale se pot apela până la ministrul afacerilor agricole.

§. 118. Se împuternicește ministrul de agricultură, ca în înțelegere cu ministrii de interne și de justiție să poată da regulile de purcedere amînunțite privitor la despăgubiri și la transgresiuni (vină).

Cap XII.

Statoriri de încheiere.

§. 119. Se împuternicește ministrul de agricultură, ca să poată pune în vigoare, prin ordinațiune deosebită, această lege, pentru orașul și cercul Fiume, și în acea ordinațiune (poruncă) se poată face în legea de față schimbările potrivite stărilor de acolo.

§. 120. Se împuternicește ministrul de agricultură ca să poată da ordinațiuni privitor la ducerea în deplinire a acestei legi, pe acele să le poată scoate afară din vigoare sau să le poată schimba.

§. 121. Cu intrarea în viață a legii de față se scot din vigoare articolul de lege IX: 1840, despre poliția de câmp precum și toate acele legi, ordinațiuni și reguli, cari privesc cuprinsul acestei legi și se deosebesc de cîtră statoririle acesteia.

Se susțin neatînse statoririle articolului pe lege I: 1890 despre drumuri publice și despre vâmi, neschimbate prin legea de față.

§. 122. Cu ducerea în îndeplinire a acestei legi se încredințează ministrii treburilor agricole, de interne și de justiție.

§. 123. Timpul intrării în viață a legii de față îl va statori prin ordinațiune ministrul treburilor agricole.

Nu trecî mult și toate clopotele începură a suna în clădirea cea mare și albă, și o mulțime de fete intrară în grădină; atunci sirena cea mică se ascunse după stînci, își puse pe păr și pe piept spumă de mare și așteptă acolo să vază ce se va întempla cînd vor da de prinț.

Puțin după aceea o fată se apropie de locul unde zăcea prințul; întăiu se sparie tare, dar' pe urmă se duse și chemă și alte fete, și sirena vîzî pe prinț viindu-și în fire și zimbînd celor care îl încunjurau. Dar' ei nu-l zimbă! Drept era că nu știa că ea îl scăpase de moarte, dar' totuși ea se mîhnî tare, și cînd îl vîzî intrînd în clădirea cea mare, se scufundă tistă în valuri și se întoarse la palatul tatălui seu.

Tod'auna fusese liniștită și gînditoare, dar' de aci încolo se făcu și mai liniștită, și mai gînditoare.

Surorile o întrebă ce vîzuse sus; ea nu povesti nimic. (Va urma.)

Intrunire agricolă în Săsciori.

(Raportul „Foi Poporului“.)

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului“ a dat o nouă probă despre aceea, că mult bine doarește poporului român plugar și că face tot ce poate, pentru-ca oamenii să se deștepte cât mai mult în ale economiei, să vadă că nu chipul în care el își folosește pământul, chip învățat dela moși-strămoși, e cel mai bun, ci sunt și mai bune, pe care urmându-le îndoit folos se poată lua după aceeași a sa avere.

În Dumineca trecută, la 5 Maiu n., acest comitet, a pus la cale o intrunire agricolă în comuna Săsciori.

Comuna Săsciori este între comunele ce se țin de comitatul Sibiiului una din cele mai departe dela Sibiu, (80 kilometri) la marginea dinspre apus, comitetul n'a luat însă în socoteală nici depărtarea nici cheltuelile eșirii, numai să ajungă să dea și acolo o vorbă-două bună, îndemnătoare pentru popor a porni pe noue căi mai cuminți, în ale economiei, a arunca și aci o rază de lumină, care apoi prin voința și sirguinta oamenilor să tot crească și să-i conducă spre ținta dorită: spre o mult mai bună stare materială, după care ușor urmează și toate celelalte bune.

Dar' dacă e adevărat că acest comitet lucrează cu atâta zor și strguintă, adevărat e și aceea, că dragoste pentru a lucra îi însușă însuși poporul nostru prin ținuta lui acolo unde comitetul se duce. Poporul îl întâmpină pretutindeni cu multă căldură, cu bucurie, ascultă cu plăcere la sfaturile ce 'i-le dă, face încercări în înțelesul îndemmurilor date lui, află apoi că bine e să meargă de aci încolo tot așa înainte, pildă apoi prinde și se lățește, comitetul vede că buna sămânță ce el o duce și o aruncă, pe bun pământ cade și roade aduce, și așa e numai prea firesc, că prinde tot mai mult dragoste de a alerga în toate părțile și a lucra.

Și de astă-dată trimișii acestei Reuniuni, anume d-nii: *Victor Tordășianu*, secretar al ei, apoi membri din comitet: *Tit Liviu Albini*, *Emil Verzarin*, funcționar de bancă, toți din Sibiu, *Ioan Churca*, adj. de not. din Seliște și *Romul Simu*, inv. din Orlat, au fost bine primiți din partea poporului din Săsciori și jur. Încă în satul vecin *Șebesul*, oamenii îi gătiseră un arc (poartă) de ramuri verzi împreunate peste drum, și la trecerea comisiei dl preot, învățătorul, cantorul, și mai mulți țerani 'i-au salutat pe trecători cu strigăte calde de „să trăească!“

Ear' în Săsciori înșiși, două arcuri de ramuri verzi erau ridicate, și lume multă aștepta pe uliți, și la sosire 'i-a primit comisii cu însuflețite strigări de „să trăească“.

Descălecând, trimișii au făcut cunoștință cu fruntașii comunei Săsciori și ai celor învecinate, cari îi așteptau, apoi mergând la locul menit pentru adunare, s'au apucat de lucrul însuși.

Dl *Victor Tordășianu*, secretarul Reuniunii, luând locul de președinte (conducător) al intrunirii, salută pe poporul adunat în număr frumos nu numai din Săsciori, ci și din comunele învecinate: *Lancrăm*, *Răhău*, *Șebesul*, *Laz*, *Șebesul-săsesc* etc. și declarând adunarea de deschisă, pune la rând vorbirile înștiințate pentru această adunare.

Dl *Isidor Blaga*, preot în *Lancrăm*, e întâiul. D-sa vorbește despre cultivarea pământului și a fânațelor. Spune că felul cum

la noi se lucră pământurile, pe cele mai multe locuri, e foarte slab și puțin deștept, pentru-ce și foloasele ce ne dau sânt puține, subțirele. Ar trebui aduse mari schimbări. Poporul însă, necunoscând foloasele schimbărilor nouă la care 'i-ar fi îndemnând cineva, se teme să nu-'l ducă la și mai rău, și de regulă primește cu răceală și neîncredere sfatul de a încerca cu ele, și nu se apucă. De aceea aici e chemarea inteligenții dela sate, a cărturării, ca ea să meargă înainte cu pilda. Să facă întâiu preotul, învățătorul ori alt inteligent oare-care, schimbarea, încercarea, pe moșiile lor proprii, să arete apoi plugarilor foloasele ce 'i-a adus, și apoi îi vor urma ei de sine, fără mult îndemn mai departe. Că așa e, spune cu o pildă din propria d-sale vieată. Nainte cu mai mulți ani, d-sa, încredințat din cetite și auzite despre bunătaea plugului american *Sack*, 'și-a cumpărat unul. Era singurul în sat. Veniau oamenii și se uitau la el ca la minune, dar' reci, neîncredători. A văzut însă azi unul, mâne altul, cât de bun e, că e de zeci de ori mai bun ca cele simple întrebuițate de noi, și azi nu mai puțin ca 60 de pluguri de acelea americane sânt în *Lancrăm*! Care cum ajunge la parale, face ce poate și-'și cumpără.

Despre cultivarea pământului vorbind recomandă cu toată căldura economia schimbătoare, de patru câmpuri măcar, sămănat într'un an cu un soi de plante, în al doilea cu altul și numai în al cincilea ear' cu soiul din anul dintăiu.

Despre fânațe spune că ar fi bine ca pe vreme secetoasă să le udăm din când în când; dacă avem apă în apropiere, să o conducem, prin scocuri anume întocmite ori șanțuri, spre a o pute revêrsa peste fânaț; ear' pe cele prea umede, să le facem să se scurgă, brăzdându-le cu șanțuri adânci. Să gunoim fânațele. Mai bun e gunoiul de oi. Ducem turmele să zacă pe ele. De vite încă e bun, anume gunoiul foarte păios, pe care să-'l ducem toamna pe fânaț și risipindu-'l îl lăsăm peste iarnă, ear' primăvara adunăm cu grebla tot ce se ia, și-'l ducem pe arătură. Să grăpăm fânațele cu grapele ce sânt anume pentru acest scop. Folosul e mare: se sparg cuiburile insectelor de pe la rădăcinile ierburilor, se sparge mușchiul ce le împedecă în creștere, și altele. Arată că rău facem cosind prea târziu. Când ierburile sânt în floare, atunci trebuie cosite!

Costul mai de vreme, ne pare numai, că am dobândi mai puțin nutreț, deși de fapt nu-'i așa, dar' chiar de-ar fi, el este îndoit mai bun, mai mustos și astfel mai hrănit pentru animale. Afară de aceea cu cât cosim mai de vreme, dobândim otavă mai multă!

Dintre uneltele agricole recomandă tare plugul american *Sack*, și plugul de săpat curuz, ca fiind foarte ușurătoare.

Președintele adunării, dl *V. Tordășianu* laudă pe dl preot *Blaga* pentru vorbirea sa și bunele sfaturi date printr'însa, apoi poartă pe ascultători să iee care dorește cuvântul și să adaugă încă ceva ori să arete ce ar fi greșit în ce s'a spus.

Vorbirea dlui *Blaga* fiind însă bine întemeiată, n'ar fi avut cine ce să combată într'însa, — și așa mare discuție asupra lucrului nu s'a mai născut, ca semn că oamenii află la loc ce s'a spus. Dl preot din Săsciori, *Stoicuța*, singur a luat cuvântul și a arătat cum s'a lucrat și se lucră pământul în comuna d-sale, și spune că are și d-sa încredințarea că felul de economie schimbătoare laudat de dl *Blaga*, e foarte bun, și îndeamnă pe ascultători a-'l urma în comunele de pe unde sânt și unde altfel s'ar fi lucrând.

(Va urma.)

CRONICĂ.

Pentru iubii întemnițați a dat în *Rachitova* (Bănat) a doua zi de Paști, o literghie economul *Adam Manciu*. Fie laudat pentru fapta sa creștinească și națională.

Mulțumită. Din *Ardehat* ni-se scrie: În numele școlarilor din comuna *Ardehat* (com. *Sălagiu*), 'i-se aduce vrednicului nostru domn *George Pop de Băsești* și pe această cale mulțumită pentru dăruirea pe seama bibliotecii școlare a mai multor foi, ce d-sa le-a strins și pe care le-a trimis din prisoarea *Vașului*, pe seama bibliotecii noastre școlare. Dee-'i cerul sănătate și ajute-'i a-'și vedea intrupate frumoasele d-sale dorințe și planuri! Lă p u ș a n u l, membru comunal.

Faptă de laudă. Din *Gladna-română*, ni-se scrie că prea onoratul domn *Leontin Simonescu*, secretar metropolitan în *Sibiu*, având știre că biserica română din *Gladna-inferioară* este în stare slabă și se plănuiește zidirea uneia nouă, acum a cincis oară a dăruit din creștineasca și româneasca dragoste câte 5 fl. pentru numita biserică, pentru-ce 'i-se aduce, din partea episcopiei, și pe calea aceasta mulțumite ferbinți.

Prigoniri nebune. Din *Năsal* se scrie „*Tribuna*“, că dl *Iosif Macaveiu*, proprietar de acolo, a fost ascultat până acum de 4 ori de către protopretorul locului, pentru-că a fost și d-sa, ca bun Român, la pertractarea procesului *Memorandului* în *Cluj*. A mai fost ascultat încă odată pentru-că era învinuit că ațită poporul la ură contra *Maghiarilor*, ba 'i-s'a zis că 'i-a și înarmat în contra lor! Pentru toate acestea dl *Macaveiu* a fost pedepsit cu 40 fl. în bani, cu toate-că nici după mai multe pertractări și îndelungate încercări de dovedire, n'au putut aduce nici o mărturie care ar fi întărit învinuirile aduse, ci toată sentența s'a întemeiat pe arătarea preotului reformat din *Năsal*, *Budihazy Fános*!

Pertractare. Pentru agitare la ură a fost citat deja de mai multe ori înaintea judeului de instrucție harnicul țeran din *Bungard* *George Dordea*. „*Vina*“ săvârșită de d-sa a fost, după-cum se știe, că 'l-a întâmpinat în anul trecut pe dl *Septimiu Albini*, când a sosit din *Seghedin* dela temniță. *Ascultările în treaba aceasta s'au terminat și s'a pus și termin de pertractare finală pe ziua de 22 Maiu n. în fața tribunalului din Sibiu.*

Eu 'ți-s Împăratul tău! În săptămâna trecută a venit la redacția noastră țeranul *George Cârțan*, din *Oprea-Cârțișoara* și ni-a spus că a fost bătut din nou de către un gendarm. A spus că zilele trecute a fost în *Oprea-Cârțișoara* un oficer dela gendarmi și 'l-a căutat, și neaflându-'l acasă, deoarece-ce el a fost atunci la *Sibiu*, a lăsat judeului să-'i spună că în curând să se înfățișeze înaintea lui, în *Sibiu*. Țeranul a făcut cum 'i-s'a spus, și venind la *Sibiu*, s'a dus la căsarma gendarmilor. Aici un gendarm, știind despre arătarea țeranului făcută în contra lor și despre plângerea lui la Împăratul în contra lor, a început să-'l palmuească spunându-'i: „*eu 'ți-s Împăratul tău!*“ După-cum ni-a povestit țeranul 'i-a dat gendarmul palme de 'l-a năpădit sângele. —

Procesul tinerilor din Braşov.

În Timişoara a fost ascultat de judele cercetător dl Nicolae Ionescu, în pricina unui proces ce vor să facă la vre-o 8 tineri, pentru-că voiau să țină o adunare de studenți acum e anul, și din acel privilegiu au împărțit o tipăritură ce 'i-a supărat pe cei cu pinteni. Judele Gerdanovici s'a purtat cât se poate de *brusc* față de numitul acusat. Începând să-l asculte în limba maghiară, tinărul acusat a tăgăduit ori-și-ce răspuns în această limbă, la ceea-ce judele void să-l înfrice a chemat numai de cât un pandur. Tinărul a rămas neclintit și a cerut să fie ascultat în limba română. În sfârșit judele s'a văzut silit să-l asculte prin tălmăciu; protocolul însă, luat în limba maghiară, acusatul nu 'l-a scris.

Dedouăsprezece-ori măritată. Dintr-o comună din comitatul Zemplen se scrie, că o femeie de acolo 'i-a jurat credință, în zilele trecute, la al doisprezecelea bărbat al seu. În anul acesta va sërba și împlinirea de 25 de ani a zilei, în care întâiași-dată a stat în fața altarului jurând credință întâiului seu soț. Mulți o admiră pe această femeie de altfel încă tinără și frumoasă, mai mulți îl admiră însă pe soțul seu al 12-lea (și poate nu cel din urmă) pentru curagiul seu — mare!

Limba maghiară semn de nebunie! Un Ungur cu numele *Rácz Károly* din *Haidu-Böszörmény*, sătul până în gât de bunătațile țerii lui Bánffy s'a dus în America. Ajuns la *New-York* (cel mai mare oraș al Americii) trage la un hotel și fiindu-i grozav de cald vrea să deschidă o fereastră a odăii sale. Mașinăriile iscusite dela ferestrele americane însă, se deosebian grozav de cele din *Haidu-Böszörmény*, și Ungurului 'i-a fost peste putință să deschidă fereastra. Nu 'i-a rămas altceva — gândia el, — decât să spargă un geam (ochiu). Gândit și făcut! Geamul a căzut zuruind sub vitejia pumnului acestui urmaș al lui Arpád, dar' în clipa aceea se arată și chelnerii hotelului, întrebându-l nemțește, franțuzește, englezește etc... — că ce face? ce 'i lipește? El făcea aprins la semne, își șterge sudorile de pe față, își freacă fruntea și templele. Chelnerii îl priviau mirați și apoi aleargă după medic. Medicul vine și Ungurul repetează semnele și vorbele de mai înainte, că adecă fi e cald de-l doare capul și de aceea a spart fereastra. Medicul clătină din cap: semnele nu sânt destul de curate! Atunci Ungurul începe să vorbească în limba lui Tuhutum, și medicul vestește că, după toate semnele și sunetele ce dă, e — *nebum*.

„Voinicie“ lagara Sibiiului. „*Sieb. Deut. Tageblatt*“, foaie săsească din Sibiu, scrie în numărul seu dela 3 Maiu: „Ieri după prânz s'a petrecut în gara de aici o întâmplare care a stîrnit în toți cei-ce erau de față mare înscărbire. Trenul era cât p'aci să plece, când un țeran român făcî încercare, a se sui în clasa a 3-a. A fost însă tras înderēt de conductor și apoi cu ajutorul încă a doi alți slujbași tras jos la pământ, astfel însă, încât cu picioarele aproape ajungea șinele; la urmă 'i-a dat încă țeranului lovituri cu piciorul. Peste toate acestea vine încă și un gardist, care duse pe țeranul astfel tractat, care fie zis în treacēt, are și o mână bolnavă“. Ziarul săsesc adaugă că așa ceva într-o gară din Europa e lucru scandalos! Dar' noi ce să zicem? Nu e acesta singurul și întâiul cas de acest soi. Putreziciunea vine de sus; dacă cei mari își închipesc că primesc leafa pentru trândăvia lor numai spre a șicana lumea, de ce să nu se

gândească și cei mai mici astfel? Fiecare din ei crede că face pomană publicului călător, pe când în faptă el este *slujbaș*, plătit din sudoarea poporului și ar trebui să fie cu el smerit. Dacă nu se vor îndrepta aceste stări, și inovații nu vor fi pedepsiți cum li-se cuvine, nu ne vom mira când se va întâmpla odată o nenorocire, găsindu-se unul care să-și facă dreptate el însuși.

Date înapoi. După-cum se știe fi-solgăbirul din Blaj a fost confiscat în iarna acestui an obiectele adunate pentru tombola din București, crezând că și acestea vor fi o pricină la surparea temeiului (de năsip) a statului maghiar, — și acum femeile au fost chemate pe 4 Maiu ca să-și primească înapoi aceea ce ele au jertfit cu atâta dragoste și bunăvoință pentru a ajuta după puterile lor pe acele familii, pe care strănepoții Hunilor le-au lipsit de soți și părinți. Obiectele le-au primit și apoi toate 'și-le-au dus acasă.

Manevre mari. În Germania se vor ține în anul acesta niște manevre împărătești care vor fi cele mai mari manevre din câte s'au făcut vre-odată! Vor lua parte la aceste manevre 33 regimente de infanterie, 30 de cavalerie, 5 de vânători, 4 de artilerie, 4 de pionieri, o trupă de tren și de balon, de tot 74 regimente înarmate. Chiar și numai ducerea acestei colosale puteri de armată și pregătirile, întimpină viuă luare aminte. Oficerii de stab ai tuturor armatelor din Europa privesc cu multă încordare în fața manevrelor germane.

Maiul dă tinerimea română din Arad și jur în Arad, la 10/22 Maiu 1895 în sala din „Pădurița orașului“. Venitul e menit pentru școlarii români lipsiți de mijloace.

Mourte. În Opătița (com. Timișului) a încetat din viață, la 15 Aprilie v. economul fruntaș Stefan Jivan, în etate de 70 ani. Răposatul a fost un bun Român, fiu iubitor al bisericii sale, și iubit mult de cunoscuții și confrății sei. — Fie-i țărna ușoară.

— În *Jebel* a încetat din viață preotul *Mihail Giurgiu* (de naștere din Bulzești, în Munții-Apuseni) în vîrstă de abia 34 ani. Răposatul a fost un preot harnic și iubit mult de poporul seu. Fie-i țărna ușoară.

— *Nicolae Nițu*, pedagog de cursul al III-lea în Sibiu, a încetat din viață la 16 Aprilie, în brațele părinților sei, în comuna nașterii sale *Cornătel*. Colegii sei, pedagogii anului al III-lea din Sibiu, au mers cu toții de au luat parte la înmormântare.

Mai nou.

Procesul dlui Dr. V. Lucaciu, pentru-că ar fi vătămât înainte cu vre-o doi ani onoarea fi-solgăbirului ungar din Sătmăr, amînat atît de mult, pertractat la 23 Septembrie (vezi „F. Pop.“ nr. 36 din anul trecut) când 'l-a osândit la 6 luni temniță, dar' care judecată a fost nimicită de Curie pentru-că tribunalul nu-l lăsase pe Dr. Lucaciu să vorbească românește, s'a pornit ear'! El se va pertracta de nou la 7 Iunie n. a. c.

Procesul d-șoarelor române pentru purtarea tricolorului la sosirea dela Cluj a acusaților pentru Memorand, (vezi „F. Pop.“ nr. 47 și 48 din anul trecut), a intrat în o nouă schimbare. Judecătoria s'a lăpădat de el și zice că să hotărască poliția din Sibiu în treabă, că de ea se ține.

R Î S.

La un examen:

Profesorul pune o întrebare elevului.

Acesta nu răspunde.

Profesorul. — Te încurcă întrebarea?

Elevul. — Nu. Răspunsul m'e încurcă.

La înmormântarea soacrei.

Gînerile, la brațul unui prieten, urmează carul de jale și deodată începe să fluere încet.

— Bogd de seamă, frate, îi zice prietenul, ești necuviincios.

— De ce?

— Te-ai apucat să flueri.

— Da, dar' fluer un marș de mort...

POSTA REDACȚIEI.

D-sale N. A. în Chișfalău. Am primit scrisoarea D-tale cu întrebarea privitor la fântână, și 'ți-se va da răspuns în oare-care număr al »Economului«. Mulțumim că ne-ai trimis și »paguba«.

D-sale E. C. în Z. Poesia pentru 7 Maiu n'o putem folosi. E prea târziu. Cele populare nu ni le-ai trimis curate, ci întocmite de d-ta, ori alcătuite chiar din nou, de aceea nu se pot nici ele folosi. Poesia populară e frumoasă numai așa cum s'aude în popor. Acolo ea e curată, nesilită, limpede ca un isvor de munte, și e mare lucru să reușești a scrie așa ca să fie tocmai pe tocmai cu cele populare!

D-lui Dr. P. O. în Brad. În numărul viitor. Pentru acesta sosită prea târziu.

D-sale Vasile Baltican în Arad. Eată cum se chiamă începînd din jos în sus: Înaintaș, Corporal, Sergent, Sergent-major, — apoi oficerii: Sublocotenent, Locotenent, Căpitan, Major, Locotenent-Colonel, Colonel, General, Locotenent-Mareșal, Feldzeugmeister (pentru aceasta n'avem traducere), Mareșal și Împărat.

D-lui Isaia Popoviciu în Silha. Vezi numărul 8 și 9 din »Economul« anului trecut. Acolo afli statutele publicate și din ele înțelegi mai bine ca din articoli, ce ai a face. De altfel în »Economul« nostru s'a scris încă în cauza aceasta prin un specialist.

D-sale P. N. în Neagra. N'am primit.

Membrului din c. p. din Tiev-mic. În numărul viitor însemnăm.

D-sale D. P. în Szaránd. Da, publicăm. Scrie-le însă cât se poate de poporal și pe scurt și lasă margine albă pe scrisoare pentru a pute face îndreptări, de va fi de lipsă.

D-sale V. Fil. în K. Sz. Nu știm să fi sosit la noi.

D-sale D. B. și fiu în Preluci. Știrea cu femeia aceea, n'a fost de publicat, că s'a pocăit în clipa din urmă a vieții, e puțin. Încolo a fost 40 de ani o păcătoasă și dătătoare de pildă imorală. Vrednicie e a te lăpăda de păcat până ești încă voinic, ear' nu atunci, când păcatul te părăsește pe tine!

D-sale I. G. în P. La scrisoarea D-Tale dela 18 Aprilie răspundem, că corespondența întâie n'o mai avem. Când în nr. 13 'ți-am răspuns că »tocmai așa nu se poate«, am și nimicit scrisoarea D-Tale, pentru-că ai fost scris că din *cuvînt în cuvînt* s'o publicăm cum ni-ai trimis-o; nouă ne-venindu-ne la socoteală, și voea D-Tale ne-voind să o călcăm publicându-o schimbată, am rupt-o. Așa-i dacă ni-se pun condiții prea tari. Trimite de nou și vom lua în foaie ce-i de luat.

D-sale T. Gr. în Sirbi. N'a ajuns la noi, ori că s'a pierdut. Nu-i mai dăm de urmă.

D-sale S. Br. în Rézbánya. Pentru cartea de moșit scrie »Institutului Tipografic« din Sibiu. 'Ți-o va procura și trimite. După vre-o stație, întrebați pe acolo; noi de-aici cum să putem cerceta?

D-lui I. O. dir. sc. în Brgr. Leul și Asinul se vedă că s'au-certat între sine și au fugit încotrova de printre hârțile noastre!... Nu le mai dăm de copite. Altfel 'ți-am spune ce-i cu ea.

D-sale Vas. Nandru în Varadja. Scrie »Consistorului Archidieceșan în Sibiu, pentru administrația Fondului Gözdsu«.

Pentru redacție și editură răspunzător: **Ioan Giontea.**
Proprietar: **T. Liviu Albini.**

LOTERIE.

Tragerea din 4 Maiu n.

Timișoara: 33 65 76 86 28

Viena: 27 43 75 50 59

Tragerea din 8 Maiu n.

Brünn: 41 2 30 43 78

CĂRȚI.

La librăria „Institutului Tipografic” din Sibiu se află următoarele cărți:

„Să auzim, toate”	—25
„Higiena română”, de Dr. Leo Murășianu	1.
„Trandafiri și viorele”, de Pop-Reteganul	—60
„Introducere în Cărțile Testamentului vechiu și nou”, de Dr. Iuliu Olariu	2.50
„Povestiri”, alese și întocmite de Petra Petrescu	—75
„Despre influența împreguirărilor”, de Panaite Zosin	—55
„Copii de pe natură”, de Negruzzi	1.65
„Doina”, conf. ținută la ateneul din Bărlad, de Măndrescu	—28
„Homo-Sum”, roman de Ebers	1.—
„Critice” 1867—1892, de Maiorescu. Vol. I. și II. à 2 fl. 20 cr.	4.40
„Povestile Bănatului”, de Cățana	—30
„Icesii”, de Macedonski	2.20
„Elemente ungurești în limba română”, de Măndrescu	1.50
„Poesii”, de Negruzzi	1.10
„Teatru”, de Negruzzi. 3 Vol.	8.25
„Ode”, „Epode”, „Carmen Saeculare”, de Ollanescu	3.30
„Starostele”, de Pop Reteganul	—25
„Istoria Românilor sub Mihaiu-Vodă-Viteazul”, de Nicolau Bălcescu	2.20
„Trávnice”, 10 piese Slovácești Vol. I. și II. à 1 fl. 50 cr.	3.—
„Memorial”, Archiep. și Metropolitanul Andreiu baron de Șaguna, de Nicolae Popea	fl. 1.30
„Din Moldova”, schițe de Kotzebue	1.10
„Floarea din Firenze”, de Livescu	—55
„Izvoade”, de Demetrescu	4.40
„Memorii din timpul războiului”, de Georgescu	—88
„Pui de lei”, de Neștescu	1.10
„Literatura popor. română”, de Gaster	2.75
„Scrierile părinților apostolești”, de Dr. Iuliu Olariu	—70
„Merinde dela școală”, de Popa	—60
„Cerșitorul”, dramă în 2 acte de Livescu	—55
„Bate la ușă”, de Carmen Sylva tudii Critice”, de Ghera. Vol. I. și II. à 2 fl. 20 cr.	1.10
„Introducere la psihofisică”, de Mihailescu	1.90

Biblioteca pentru toți edată de librăria Carol Müller a apărut:

„Păsările noastre”, legendă de Florian Marian și „Cântece și Plângeri”, poezii de Mihail Zamfirescu. Un volum 30 bani.

CAROL F. JICKELInegustorie de fer
SIBIU (PIAȚA-MICĂ)

[1399] 3—

Fier în drugi

dela

Hunedoara (Kudsir).

Fer maghiar de fason și nemțesc de decorații.

Deposit de traverse

șine vechi dela căile ferate,

Cement de Portland

Cement român

și

șesături de țevi pentru stucatură

Liste de prețuri pentru furnisări ab fabrică franco la orice stațiune.

Șine vechi dela căile ferate se taie în lungimi după plăcere.

„VICTORIA”,

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII.

Sediul: ARAD, casa proprie, calea Arhiducele Iosif nr. 2.

Întemeiată la 1887.

Capital de acții fl. 300.000. Fond de rezervă fl. 50.000.

Depuneri fl. 650.000. Circulația anuală fl. 10,000.000.

Primește depuneri spre fructificare, după care solvește 5% interese fără privire la terminul de abzicere.

Darea de venit după interese încă o solvește institutul separat. După starea casei, depuneri până la fl. 1000 se restituiesc îndată la prezentarea libelului fără abzicere.

Depuneri se pot face și prin postă și se efectuesc momentan după sosirea comandei.

Direcțiunea institutului.

[759] 12—46

Un june

de 18 ani, absolvent al școlii de agricultură, cu testimonii bune de calificare caută aplicare la vre-o

moșie.

A se adresa la Vasilie Babi în S.-Nicolau-mare (Nagy-Szt.-Miklós) com. Torontalului. [1587] 2—2

INSTITUT TIPOGRAFIC în SIBIU.

A doua edițiune
din**ȚINEREA VITELOR**

de

Eugen Brote,

president al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu”.

Prețul unui exemplar 12 cr. v. a.

Două cărți folositoare

pentru țeranul român

au apărut tocmai și se află de vânzare în librăria Institutului Tipografic T. Liviu Albini, Sibiu, strada Măcelarilor 21:

INDREPTAR PRACTIC

IN

ECONOMIA RURALĂ

compus de

cel 12 preoți întemnițați în Cluj.

Prețul 1 fl. v. a.

COMASĂRILE

de

Elia Dopp.

Prețul 40 cr. v. a.

Pentru porto postal câte 5 cr. mai mult.

O nouă invenție însemnată pentru agricultori.

COROANA TUTUROR COASELOR

INDISPENSABILE PENTRU FIECARE ECONOM SUNT

COASELE „KRONEN“ DE OȚEL ALB

ces. și reg. patentate

[1572] 1—

cu aparat de înțepenit inventat de noi

Aceste coase, sunt fabricate din cel mai fin oțel alb și se bucură de protecția legii a ministerului ces. reg. austriac și reg. ung. de comerț.

Cine folosește odată această coasă, acela nu va mai cumpăra alta, deoarece coasa „Kronen“ patentată e coasa favorită a ori-cărui econom, renumită prin:

1. Manuare foarte ușoară, elasticitate și formă frumoasă.
2. Taiș ascuțit ce ține vecinic, pentru-că e de două-ori întărit, nu se tocește nici-odată.
3. Bătută odată coasa, ține mai multe zile, chiar și în cea mai tare iarbă de munte.
4. Se poate cosi, cu o singură ascuțire cu gresa, circa 120—130 pași în cea mai deasă iarbă.

Furnizez aceste coase sub garanție, pe lângă ramburs sau trimiterea banilor anticipativ, postă sau cu trezul în următoarele 6 mărimi cu prețurile următoare:

Mărimea:	70 ctm.	75 ctm.	80 ctm.	85 ctm.	90 ctm.	95 ctm.
Prețul:	90 cr.	95 cr.	fl. 1.	fl. 1.10	fl. 1.20	fl. 1.30

Un aparat de înțepenit
dimpună cu îndrumarea de folosire Numai 40 cr.

Potrivindu-se la ori-care din coasele numite și la ori-ce ceadă.

Modul de înțepenire de până acum al coasei de toporiște are desavantajul, că aceasta se făcea prin verigi, scoabe sau șurube, făcute de un faur sau lăcătar, ceea-ce e împreună cu spese și pierdere de timp, fără-ca prin aceasta înțepenirea să fie dăinuitoare, pe lângă aceea și toporiștea se ruinează repede, lucru bine cunoscut fiecărui econom.

Toate aceste neajunsuri se pot înlătura prin noul aparat de înțepenit, patentat prin privilegiu în Austro-Ungaria, aparat recunoscut de toate autoritățile specialiste din monarhie.

1. Înțepenire simplă, ieftină, repede și strinsă a coasei, după-cum arată desennul din stânga.

2. Coasa se poate ușor și repede muta, așeza mai jos sau ridica mai sus.

3. Coasa se poate închide comod ca un briceag și după-cum arată desennul din dreapta, se poate purta fără pericol.

4. Aparatul de închis durează în veci, deasemeni toporiștea, aceste trebuie așadar numai odată cumpărate, deși taișul după folosință de ani de zile trebuie înlocuit cu altul nou.

Cuți

potrivit și cu pricepere alese pentru fiecare coasă, cu ajutorul cărora coasa este mai trainică și mai ascuțită, am în 3 calități:

Calitatea I.	Calit. II.	Calit. III.
12 cr.	25 cr.	35 cr.

Ciocan și nicovală de oțel pentru bătutul coasei costă numai 85 c.

Pe nimic

dau fiecărui mușteriu, care cumpără mai mult de 5 coase, un frumos present. Dacă însă mai mulți foși împreună cumpără deodată 50 de coase, le ofer 20% rabat și expediez coasele până la gara lor pe speșele mele și franco.

În cazul acesta se 'mi-se trimite o arvună de 5 fl. și se numească gara destinațiunii.

Garanție publică.

Prin această mă deoblig în publicitate a expeda numai coase alese, bune și fără greșeli. Dacă însă totuși s'ar întâmpla ca coasa să aibă vre-o greșală, ceea-ce până acum încă nu 'mi-s'a întâmplat, primesc înapoi ori-și-care coasă greșită dar nefolosită încă, și trimit în locul aceleia altă coasă bună pe speșele mele ca dovadă a solidității în adevăr reale.

Viena, 1895.

Iuliu Fekete.

Comande execut imediat cu rambursă prin postă sau calea ferată și mă rog a 'mi-se da adresa corectă, la care sunt a se trimite coasele.

Să Vă feriți de contrafaceri și falsificate. — Comandele se se trimită numai la adresa aceasta:

Agentura gen. a coaselor „Kronen“ de oțel alb **IULIU FEKETE**, VIENA, V., Rüdigerasse Nr 1/13.

ECONOMUL

redactat de I. COSTIN,
preot.

Commasarea.

(Urmare din nr. 16)

§. 86. După-ce la pertractarea ținută s'au cetit cărțile și coalele despre proprietate, și după-ce s'au făcut protestările în acele părți ale lucrării inginerului, care nu ating partea curat de fac și după-ce acele proteste s'a luat în protocol. Gătindu-se întocmirile despre schimbările eventuale ale proprietăților, fără întreruperea pertractărilor, urmează observările contra lucrării de fac al inginerului, care sunt a se lua în protocol, după aceasta examinarea lucrărilor săvârșite de inginer și autentizarea. Din care cauză judecătorul este îndatorat a recerca direcțiunea catastrală din Cluj ca să trimită inginerul legalisator sau autenticator. Toate observările făcute contra lucrării inginerului care s'au luat la protocol, trebuie împărtășite și cu inginerul legalisator.

§. 87. Lucrările îndeplinite de inginer, după-ce au fost examinate din partea inginerului legalisator și provăzute cu părerea aceluia, vor fi autenticate prin judecător, rinduind deplinirea unor lipsiri sau erori.

§. 88. Ingerul autenticator este îndatorat a examina din direcție corectitatea și exactitatea lucrărilor de fac și prin măsurări de probă și computuri, este îndatorat a examina deosebit observările luate în protocol, despre rezultatul examinării a face în scris un raport mênunțit.

Dacă prin această examinare lucrările s'au aflat deplin corecte, sau erorile ivite se întregesc, atunci conform §. 83 punctul prim lucrările se provăd cu încheiere de legalizare, care se subscrie prin judecător și inginerul care a îndeplinit lucrarea.

§. 89. Legalizare condiționată, adică o autentificare, care ar primi lucrările inginerului de fondamend de a purcede mai departe pe lângă condițiunea ca greșelile și unele lipsiri să fie suplinite, nu 'i-se poate da loc. Ci judecătorul este îndatorat, că să autentice lucrările aflate exacte sau care s'au cores deplin, încât erorile și lipsele nu s'ar pute suplini, să se îngrijască despre întocmirea lucrării.

Nu se poate de loc admite, ca coregerea și îndeplinirea lipselor și erorilor ivite să fie ținute până când se face documentul combinator, precum nici aceea, ca schimbarea proprietăților să fie rezolvată, ca atari afaceri cum s'a zis în §. 85, numai ca niște coregeri.

§. 90. Ziua în care s'a gatat autentizarea este a se însemna în protocol acurat cu numeri și litere.

După îndeplinirea legalisării judecătorul este îndatorat prin hotărîre proto-

colară a lua însemanare despre autentificare și a declara de încheiată afacerea, despre ce sunt a se înștiința și proprietarii din comună în modul îndatinat.

§. 91. În decursul lucrurilor pregătitoare au loc apelatele în cauzele următoare:

a) contra hotărîrii judecătorului aduse cu privire la oare-careva lucrare de mai înainte;

b) când judecătorul ar aduce ceva hotărîre sau dispoziție prin care țintește oprirea sau împedecarea continuării afacerii;

c) tot contra unei atari hotărîri, care rînduește deplinirea unor lucrări netrebuincioase, și care ar fi împreunate cu niște cheltueli neprevăzute în preliminar;

d) când hotărîrea judecătorului cuprinde: pedeapsa în bani, arest ori restituire de cheltueli.

După îndeplinirea lucrărilor pregătitoare părțile interesate pot apela contra tuturor nedreptăților ce 'i-s'ar fi făcut în decursul acestora, tot asemenea membrii din comisiuni pot face proteste contra sumei statorită ca diurne.

Apelatele se fac în scris la tribunal în decursul lucrurilor pregătitoare, dela dispunerea vătămătoare sau dela ziua hotărîrii respective publicării sau manuării aceleia, — după isprăvirea lucrurilor pregătitoare, dela autentificare în dominiul alor 15 zile.

Atât asupra apelatelor din decursul lucrurilor pregătitoare, cât și celor date după isprăvirea acestora, tribunalul aduce judecată, contra cărora se poate apela încă odată la tabla regească.

Cine în decursul lucrărilor sau după isprăvirea acelor ar face apelată publice cunoscută de neadeverată, sau contra hotărîrii tribunalului aduse în privința aceasta tot asemenea dacă s'ar folosi de apelată neadeverată, poate fi pedepsit cu 500 fl. și dacă apelata neadeverată ar fi cauzat cheltueli poate fi judecat și la suportarea acelor.

Apelata și judecata adusă după aceasta, când ar fi de nou protestată, încât nu se refereste la pedeapsă în bani, închisoare sau la judecare de cheltueli, — ci la continuarea afacerii, încât se refereste la pedeapsă în bani, închisoare sau cheltueli, are putere de a opri executarea.

§. 92. Tribunalul regesc comunică apelata cu judecătorul pentru-ca să-și facă observarea.

La aducerea hotărîrii tribunalului care se refereste la o apelată contra purcederii judecătorului, acela nu poate lua parte în senatul judecătoresc nici ca președinte referent sau votizant.

Judecătorul incredințat cu afacerea poate fi chemat însă în senat pentru a da lămuriri verbale; dar' nu poate lua parte la sfătuire și votizare.

(Va urma)

Legumérîtul.

VIII.

Plante aromatice sau mirositoare.

1. *Paprica* (ardei) (*Capsicum annum*). Sînt multe și deosebite feluri. Se samănă în răsadnițe ori pe straturi, apoi se răsădește prin Maiu. Priește bine în pămënt gras și țernos. Soiurile mai mărunte se folosesc peste vară, ea' cele mai mari parte uscată și măcinată fărină se întrebuintează iarna. Este un fel de paprică grasă, care are un gust plăcut și se folosește ca salată umplută ori murată în deosebite forme.

2. *Chimen* (chimin, sēcărică, chimimog *Carum carvi*). Acesta în multe locuri crește sēlbatic printre fēnațe. În unele locuri se cultivă pentru sēmēnța aromatică, care se folosește pentru pregătire de zamă la bolnavi și în deosebite beuturi.

3. *Anason* (Aniș, chimion dulce) (*Pinpinella Anisum*). Acesta priește pe un pămënt ușor lutos și uscat se ară adânc, fructele storc pămēntul foarte tare. Anasonul se samănă din Martie până în mijlocul lui Aprilie. Se coace prin August.

4. *Cordiandrul* (*Feniculum officinale*). Crește sēlbatic mai ales prin Francia. Recere o climă caldă, se samănă pe straturi în Martie, apoi plantele se răsădesc în Iulie. Rădēcinile fenicului după-ce s'a copt se scot din pămēnt în anul dintăiu, care se păstrează peste iarnă în gropi. Primăvara se răsădesc rădēcinile în rinduri la câte 25—30 cm. depărtare, apoi câte trei ani rēmāne pe acel loc, se curățește și sapă regulat ca să nu-l umple buruenile. Când e copt se face galbin, se culege sēmēnța întăiu de pe fuscel, apoi de pe ramuri.

5. *Majorana* (magheran, *Origanum Majorana*). Se cultivă pe straturi pentru gustul plăcut, cu deosebire se folosesc frunzele ei aromatice în deosebite zămuri.

6. *Mărar* (morar) (*Anethum graveolens*). Acesta se cultivă pe straturi, mai ales pentru frunzele sale, care se folosesc în deosebite mănări. Cât și la muratul crastaveților și curechului. Dacă odată s'a sēmēnat prin straturi, apoi pe viitor crește fără să mai fie sēmēnat.

7. *Cimbru*. Acesta este o plantă tufoasă, care se cultivă prin grădinile țeranilor și folosesc sēmēnța în mai multe mănări.

Plante pentru leacuri de casă atât pentru oameni cât și pentru vite.

1. *Minta* (nintă, *Mentha piperita*). Îi place mai mult un pămënt gras, lutos, orgilos sau mārgos, sub dînsa se slăbește mult pămēntul. Ea se înmulțește prin August prin despărțirea unor bucăți din rădēcinile ei. *Minta* se folosește pentru a face din dînsa *olciul de mintă*. *Minta* trebuie culeasă și tăiată când începe a înflori, repețind aceasta în decursul verii însă nu aproape de pămēnt, se uscă la umbră.

2. *Minta crecăță* (nintă) (*Mentha crispă*). Se cultivă ca *minta de mai sus*,

aceasta crește prin grădini și locuri grase și sălbatică. Din frunzele ei se ferb ceaiuri pentru dureri de stomac.

3. *Romonița* (*Matricaria chamomilla*). Acesta ori se sămână ori se plantează din tufe. Când s'ar sămăna mai multă, florile se culeg când sunt mai frumoase cu peptine de lemn, se uscă în locuri umbroase.

4. *Melissa* (*Melissa officinalis*). Aceasta crește și sălbatic îi place pământul năsipos, lutos, se cultivă pentru gustul seu aromatic ca citroanele. Se sporește din bucățelele rădăcinii mai veche.

5. *Lavendula* (*Lavendula vera.*) Pentru dînsa e plăcut pământul uscat și cald, se înmulțește prin împărțirea tufelor. Din ea se face olei, oțet și spirt.

6. *Jaleș* (*jai, Salvia*). Se cultivă pentru frunzele ei mirositoare.

Frunzele acestei plante se ferb în lapte, care apoi poporul îl folosește pentru tusa la copii. Pentru mirosul tare ce are unii zic că straturi de răsădite așezate lângă jales nu sunt încercate de pureci.

Se mai cultivă în grădina de legumi: *pelinul* (*Artemisia Absinthium*), *nalba* (*Althaea officinalis*), *romonița* comună și romană (*Anthemis arvensis et nobilis*), *ruiba* (*Rubia tinctorum*). Toate aceste nu poftesc mare grije și priesc în ori-care pământ.

Tot în grădina de legumărit se plantează mai multe feluri de flori, care pentru mirosul și culoarea lor plăcută se cultivă mai mult din plăcere decât pentru folos.

IX.

Regule generale pentru grijirea plantelor și cultivarea sămînțelor.

Dacă dorim ca plantele sămănate și răsădite să se desvolte mai bine și să fie mai în putere, avem datorință a observa următoarele regule: Pământul se fie înbunătățit și lucrat mărunt. Plantele mai des răsărite să se rărească și pentru creșterea să fie lăsate tot cele mai frumoase și în mai bună putere. Când le umple buruenile să fie plevite și săpate, ca să poată mai bine crește, atât plevitul cât și săpatul să se facă după ploii seara și dimineața. Că cele care poftesc ca pe rădăcini să se pună pământ, peste vară de câte 2—3 ori să se umple. Ca în vreme secetoasă să fie udare de mai multe ori, totdeauna seara după apusul soarelui, ear' primăvara și toamna când este teamă de brumă, udatul se îndeplinește dimineața înainte de răsăritul soarelui.

Pentru udare este mai bună apa de ploaie, stătută, care se păstrează în buți și cea de leacuri. Apa de fântână mai ales nu este destul de bună; dar' scoasă și ținută în buți ca să se mai încălzească se poate și aceea întrebuința. Dacă pământul pe care s'a sămănat sau răsădit plante n'ar fi destul de bun, se poate uda cu apă mestecată cu gunoiu de vite ori

galițe, care pe lângă udare conține și putere de a nutri plantele.

Ca să putem avea sămînțele trebuincioase, este foarte consult ca să ne îngrijim de producerea aceloră, de o parte ca nu sîntem siliți a le cumpăra cu bani scumpi, de alta că ne adunăm sămînță sigură și bună, încât nu ne putem teme că nu va încolți. Regulele cele mai însemnate pentru a pute avea sămînțe bune sînt următoarele:

Pentru producerea sămînței să se aleagă plantele cele mai sănătoase și frumoase. Acele care numai pe anul viitor vor da recoltă de sămînță să fie păstrate cu bună grijă. Luându-se toamna din pământ se curățesc de frunze și rădăcinile mai mărunte, se așează în locuri deschise ca să se svînteze, apoi peste iarnă se păstrează în pivnițe ori cămări scutite de jer, cu rădăcinile în prund sau țirfă. Sosind primăvara se plantează în grădina de legumărit în cel mai bun pământ și fața soarelui, lângă aceste se pun parișori cătră care se leagă fușteii ca nu cumva să fie ruși de vînturi. Plantele menite pentru sămînță să fie așezate toate după felul lor în depărtare destul de mare, nu cumva vîntul să poarte pulverea de flori dela o plantă pe cealaltă, prin ce adese-ori sămînța devine împilată, și corcită. Când aceste plante ar fi prea recătănate sau ar crește prea înalte, ramurile superflue sau netrebnice sînt a se depărta încă de vreme, până n'a tras putere prea multă din plantă, cu mult este mai sfătos a produce sămînță mai puțină și bună decât multă și slabă. Unele dintre sămînțe se culeg îndată, ce sînt coapte-cum sînt cele păstăioase. Altele, cum sînt cele de ceapă, curechiu și salată, se păstrează în locuri uscate și numai uscându-se deplin se scoate prin imblătire sămînța din dînsule.

Sămînțele așa adunate fiecare după felul seu se înseamnă pe ședule, care dimpreună cu sămînța se păstrează în seculețe de pânză, mai ales în locuri uscate scutite de umezeală, ca se nu încolțească, și de șoareci ca se nu facă stricăciune în dînsule.

Sămînțele de legume bine grijite își păstrează puterea încolțitoare mai mulți ani. De aceea să fie scutite de căldură prea mare, de aer nădușit, umezeală și jer, căci așa și cea mai bună sămînță își poate pierde foarte în scurtă vreme puterea încolțitoare. Pe lângă bună grijă majorana își păstrează încolțirea 2, postinacul și lerendula 3, morcovii și zelerul 4, curechiul, rădichia, salata, mazerea, fasolea și sfecelele 5, castraveții și pepenii 6 și mai mulți ani.

Mătăsăritul

4. *Hrănirea vermilor.*

Este de știut, că după lege poate ori-și-cine fără împedecare să culegă

frunză de pe duzii, care se află pe ulițele, drumurile și locurile satului sau care sînt proprietatea statului. Dacă cineva ar încerca împedecarea dela folosirea acestui drept, pe acela trebuie înștiințat la antistia comunală sau supraveghetor.

Însă este îndatorat ori-și-cine, care se cuprinde cu prăsirea vermilor, ca să grijască de arbori ca să nu-i dărime sau rupă. Cine ar rupe crengi, ar dărîma mugurii, nu-și face numai sieși pagubă; dar' păgubește și pe alții, căci prin aceasta poate împedeca prăsirea vermilor.

Dacă cineva ar fi destul de nebăgător de seamă, încât ori pe vremea creșterii vermilor sau de altă-dată ar îndrăzni a dărîma arborii, unul ca acela ca un om netrebnic este a se aduce la cunoștința antistiei oomunale și supraveghetorului, ca să fie pedepsit după netrebnicia sa.

Legea dă poruncă aspră, că nu este iertat cu cărlige a trage și rupe crengile, ci fiecare prășitor de vermi este îndatorat a culege frunză de pe o scară mai ușoară, care după trebuință să o ducă cu sine când voește a culege frunză. Cine ar ar fi renitent, adecă fără supunere, s'ar pedepsi.

Pe lângă hrănirea sau nutrirea vermilor trebuie să avem grijă de următoarele regule:

Frunzele menite pentru hrana vermilor nu pot fi culese ude sau umede de rouă, dacă ar fi pulvëroase, acelea să se șteargă sau scuture de pe dînsule.

Ca să ne putem asigura de frunze uscate, acele se pot culege cu o zi și mai înainte, dar' atunci frunzele trebuie restilate pe giteie sau pe poduri curate, să le întorcem peste zi nu cumva să se înferbinte sau opărească, că așa își perd gustul și se amărăsc. Să fim cu grijă bună nu cumva frunzele culese să fie mînjite de ceva animale de case, găini, câni sau pisice.

Dacă frunzele le-am adunat în saci, îndată-ce am ajuns acasă să le deșertăm, nu cumva să se opărească.

Până vermi n'au trecut peste vîrsta sau schimbarea a patra, nu este iertat a-i nutri decât cu frunze mănăntelate, adecă tăiete mărunte. Aceste frunze se taie întocmai ca aluatul în zamă; dar' să avem buna grijă, ca cuțitul totdeauna să fie curat.

La început este bine a hrăni vermi tot la două ore, să li-se deie însă numai atâtea frunze, câte le pot mânca în două ore, mîncându-le de nou să li-se deie altele.

Dacă n'am grijă să-i hrănim bine sau ar fi casa în care li creștem friguroasă, vermi vor crește foarte pe încet și timpul nutririi se va lungi, adecă se vor lega în gogoase mai târziu; dar' pot să și peară pe lângă o hrănire negrijită.

Din contră, dacă vermi vor fi grijiti în toate după cerință, vom grijă ca să aibă nutrirea trebuincioasă la vreme,

vor fi hrăniți cu frunze curate și proaspete, vom grijă să aibă tot aer curat, dacă vom deschide ferestrele, vom face puțin foc, apoi vom păstra curățenia pe lângă ei. Pe lângă așa grijire: vor crește mai repede, vor fi mai sănătoși și frumoși, vremea de nutriție va fi mai scurtă și se vor țese mai în grabă în gogoșe.

Se pot nutri peste zi și de 4—5 ori, când firește se pun mai multe frunze deodată; dar' nu este lucru destul de corespunzător, căci vermi foarte ușor le pot împuți prin deșertările dese. Este adevărat că flămânzi fiind și așa le vor mânca; dar' adese-ori din această pricină se sfirșesc și pier.

Dacă vermi de mătășă a trecut prin a doua vîrstă, este sfătos a-i duce în poduri curate, unde au pururea aer curat, dacă podul este acoperit cu paie sau trestie, în așa pod însă unde fumul nu intră. Și în acest cas, trebuie bine să grijim, ca în pod să fie tot aer curat, dacă peste noapte ar fi frig, atunci pentru puțină vreme se închid ferestrele dela pod, dacă este așa întocmit să aibă ferestri.

5. Curățirea.

Vermii tot a doua și a treia zi; dar' cu deosebire după fiecare vîrstă sunt a se așeza în locuri și papire curate. Cu privire la curățire și transpunerea vermicilor în alt loc, vom purcede în modul următor:

Deasupra vermicilor se așază muguri sau frunze întregi, pe care vermi se sue îndată, atunci luăm cu bună băgare de seamă frunzele sau ramurile pe care se află vermi și îi punem în locul gătit pentru ei. După-ce 'i-am schimbat în loc mai curat, culcușul cu necurătenia îl ducem departe de casă, de regulă pe gunoiu.

Nu este iertat ca să se lase a se spori sub vermi așternutul și necurătenia. Îngroșindu-se așternutul, acela începe a se încălzi sau a mucezi, din care răspândindu-se miros greu, pot peri și toți vermi.

Când vermi nu mănâncă și țin capul în sus fără să-l clătine, este semn că dorm și trec prin schimbări de vîrstă. În această vreme vermi nu trebuie nutriți, sunt a se lăsa în pace și neatinși, luând seama că încep a cerca după mănăcare îi hrănim.

Deșteptându-se din somn, este bine a-i strămuta în loc curat, după-cum s'a zis mai sus.

Cu deosebită grijă să fim că oare vermi clasificați laolaltă, dorm și se deșteaptă din schimbarea vîrstei deodată sau nu? Acea parte dintre vermi, care se deșteaptă mai târziu, a întârziat cu creșterea, sînt cu mult mai mici și impilați. Acestia trebuie aleși dintre ceilalți și aruncați pe gunoiu. Asemenea sînt a se perde și delătura și aceia dintre vermi, de care se arată și cel mai puțin semn

de ceva boală, sau sînt leneși, nu mănă și întârzie cu creșterea.

Mai ales trebuie a grijă, ca vermi să nu fie prea deși constrinși într'un loc, ci așa după-cum cresc, să fie tot mereu răriți, adecă așezându-i în loc mai larg. Ca regulă este a se ține, ca vermi să aibă atîta spațiu (loc) ca să se poată în-vîrți împrejurul seu fără să atingă pe altul; dar' nici la un cas nu este iertat ca să fie așa de deși, ca unul peste altul să se tîrăe. Ne avînd destul spațiu se vor prăpădi.

6. Țeserea în gogoșe.

Trecînd vermi peste patru vîrste, trebuie să grijim ca să fie tot mereu hrăniți. În acest period le trebuie vermicilor mai multă hrană, dacă nu-i nutrim tot la două ciasuri, începînd dela 3—4 ore dimineața până seara târziu, vermi pot să ne dee niște gogoșe ușurele sau pot chiar să piară.

Când vermi sînt pe deplin desvoltați (crescuți), să fim cu bună grijă când voesc a se țese în gogoșe. Vermii de regulă își fac gogoșele computînd dela a patra durmire sau vîrstă la 8 zile. Semnele de pe care putem cunoaște apropierea vremii când vermi își fac gogoșele sînt: pelea se face galbină și transparentă (străvezetoare), își perd apetitul, nu mănă și încep a clătina capul în dreapta și stînga, întocmai cum ar cerca ceva.

Îndată-ce se ivesc aceste semne, vermi se așază în șetrele sau locurile pregătite pentru a-și face gogoșele. Numai dacă se poate șetrele aceste să fie pregătite pe un alt loc din stelaje.

Șetrele merite pentru a-și face vermi gogoșele se pregătesc, din snopi de paie, plantă de măhuri sau rapiță sălbatică. Aceste se leagă în snopi așa că mijlocul și capetele să fie mai restilate printre care se așază vermi. Dintre arbori se pot folosi crengi sau muguri de mîlin; dar' dintre alți arbori să nu folosim, că sînt care pot a nimici toți vermi, cum este d. e. mestecanul sau socul.

În vremea cîtă vermi își țes gogoșele trebuie să grijim, ca stelajele să nu fie clătite sau să se facă zgomot în apropierea lor. Mai ales să ne îngrijim să aibă destule șetre sau locuri unde să 'i-se poată face gogoșele, că din contră, vor fi siliți a se țese unul cu altul și vor fi multe gogoșele duple, care împregiurare după cît se poate este a se încungiuira.

Dacă vermi s'au țesut în gogoșe, încă zece zile sînt a se lăsa pe șetre gogoșele. Nainte de a le culege de prin șatră gogoșele se cercă, că oare vermi 'și-au isprăvit țesutul, așa se taie mătasa peziș de pe gogoșe cu un cuțit bine ascuțit. Aflînd larvă tare și roșie întunecată sau dacă scuturăm gogoșă în dînsa auzim făcînd zgomot, sînt semnele că gogoșele se pot aduna laolaltă.

În cas dacă aflăm că vermele din gogoșe este albineț și scuturînd gogoșă nu face zgomot, atunci se mai lasă cîteva zile pe șetre până nu vor avè semnele mai sus înșirate. Culegînd de pe șetre gogoșele sînt a se lăsa pe dinsele călții și nici-cînd să nu se depărteze.

Gogoșele adunate se așază mai restilate pe jitee sau lînțoale lipideuă, dar' nici-cînd să nu se pună prea groase peste olaltă.

Dintre gogoșe numai tocmai cele foarte moi și cele mîngite sînt a se alege de o parte să nu mîngească pe altele, celelalte toate să fie așezate laolaltă.

Țimpul cînd se duce gogoșele pentru vînzare, se face cunoscut. Dacă cineva dorește să fie predate mai iute, atunci cheamă pe supravighitor, ca acela să cercă gogoșele, acela apoi înseamnă în cartea de supraveghere, care o are fiecare om care s'a însinuat că voește a prăsi vermi de mătășă, și cu dînsa duce gogoșele la locul hotărit pentru a 'i-se plăti.

Este de grijit ca nimenea să nu ducă gogoșele pentru a fi luate în seamă până vermi în acele n'au fost deplin țesute în gogoșe. Să fie ales și vremea cînd se duc spre a fi rescumpărate ca să nu fie ploaie sau timp umed.

Cine duce gogoșele nainte de a fi fost deplin țesute sau până în acele nu se aude zgomot de larvă cînd se scutură gogoșă, sau cine merge pe timp ploios și umed, acela poate fi sigur că gogoșele lui nu vor fi cumpărate, ci va fi respins să se reîntoarcă acasă să le uște.

Atît sîmînță de duzi cît și ouă de vermi pentru mătăsărit, se dau gratis dela biroul de stat din Szegszárd merit anume de a supraveghea mătăsăritul din patrie.

Aceste ar fi povețele cele mai de lipsă a mătăsăritului.

Creșterea mînzilor.

Dacă dorim a avè cai buni, atunci trebuie să grijim cu deosebire creșterea mînzilor, din cari voim a posedea caii. Mai înainte de toate se poștește dela economul care voește a prăsi cai, să aibă iepe sănătoase, care pot făta mînzii în putere și scutiți de ori-ce boale. Așa trebuie să se aleagă iepe și armăsari scutiți de ori-ce boale și pe cari s'ar arăta ceva boală, care ar putè trece și asupra sucresțențelor viitoare dinadins trebuie exchiși dela prăsire. Mai ales trebuie a fi cu bună băgare de seamă ca iepe de statură mai mică să nu fie sărite de armăsari prea mari, sau iepe mari cu armăsari mici, căci mînzii fătați din o asemenea împărechere nici cînd nu vor avè trup proporționat, adecă regulat.

Grijirea mînzilor se începe pe atunci, până încă se află în coapsele mamei sale, de prin această vreme trebuie să fie cu

bună grije economul, ca ipele să fie bine hrănite, să aibă mișcare destulă, care este neapărat de lipsă pentru dezvoltarea (creșterea) sarcinei. Este un adevăr nerăsturnat, că numai iapă bine nutrită este în stare a avea destul lapte după fătare, că se-și poată nutri și crește mânzi frumoși.

După fătare mânzii trebuie grijiți în grajd, îndată-ce s'au mai întărit ne îngrijim ca în toată ziua să aibă destulă mișcare, căci numai prin aceasta 'i-se pot întări vinele și organele de răsufare. Chiar din această cauză sunt a se scoate mânzii cât de adese-ori în libertate (slobod), prin aceasta le cresc plumănil și întărește trupul, prin ce poate fi mai puțin atinși de slăbiciuni în viitor.

Pe lângă aceste mai este încă un lucru foarte însemnat față de mânzi. Dintr'un mânz cu copite slabe, nici când nu poate fi un cal bun. Părțile moi din virful unghiilor dela picioarele mănziilor, nici când nu trebuie scobite sau tăiate, căci chiar această materie mucoasă apără copita fragedă de ori-ce vătămă. Și dezvoltarea sau creșterea copitelor numai prin mișcările în libertate pot crește regulat, căci dezvoltarea copitelor ține paș cu creșterea unghiilor. Prin alergare și pășire, aceste părți mucoase venind în atingere cu pământul, este asigurată deplin dezvoltarea regulată a copitelor.

Dacă nu s'ar da destulă alergare mănziilor, atunci copitele ar crește prea mari, din ce s'ar naște o creștere neregulată a acelor. Dacă s'ar arăta lipsă, atunci din timp în timp pot fi scurtate și copitele; dar' bine să grijim, ca numai din marginea unghiilor să tăiem câte o bucată, neatingând talpa sau broasca piciorului. Este foarte recomandabil din când în când să ridicăm picioarele mănziilor și cu ceva ciocan de lemn sau cu bătă să lovim copita, prin ce de mici îi dedăm la potcovire.

Dacă mânzii bine grijiți și nutriți ajung vârsta de trei ani, se pot prinde pe lângă mame și la povară; dar' așa ca mai mult să aibă ocaziune de mișcare și joc, decât să fie îngreunat animalul tânăr și fraged cu povare. Așa pe încet din ce în ce îl tot dedăm la greutăți mai mari, apoi învățându-'i, la patru ani se pot folosi și la povare mai grele.

Cu cât se va tracta mai blând și se vor crește netezind și țerselind mânzii, cu atâta se vor alege din aceia niște cai plăcuți și așezați, pe lângă cari pot umbla chiar femei și copii scutiți fiind de ori-ce năravuri proaste.

Știri economice.

Tîrgul de vite din Sibiu. În 28 Aprilie n. s'a ținut tîrgul de prăsilă împreună cu premiare. La acesta s'au adunat multe și frumoase exemplare, mai ales vaci și tăurenci. Poporul nostru încă s'a reprezentat binisor prin vitele sale; dar' la împărțirea premiilor,

abia au putut ajunge doi inși, cauza este ușor de priceput, că străinii mai mult au preferit a prămia pe cei din viața lor.

Luni în 29 tîrgul de vite a fost în curgere, s'au adunat, ce-i drept, vite multe, dar' peste tot se arată lipsa de nutreț, căci sînt rîu iernate. Vitele de „Pinzgau“ peste tot sînt mai bine ținute. Prețurile sînt foarte scăzute, căci lipsesc cumpărătorii.

Mai multe comune române 'și-au cumpărat tauri de prăsilă dela 120—200 fl., toți însă de rasă „Pinzgau“. Acestea în preț sînt ridicate, dar' concurența de cumpărare e foarte slabă; vaci cu lapte și viței au fost ținute dela 100—260 fl. câte una. Cu deosebire a fost o vacă de admirat, care pe zi se zice că ar da 18—20 litre lapte; aceasta abia pută pași de ugerul mare. Vițele și tăurenci dela 8—10 luni se imbiau câte cu 50—90 fl., viței câte de 4—6 săptămâni se vindeau dela 15—25 fl.

Vitele albe sure din Transilvania abia se puteau susține în preț. Vacă cu lapte și vițel se pută cumpăra dela 30—90 fl., tăurencii numai pentru măcelărie se cumpărau. Junci și junice dela 2—3 ani, se puteau cumpăra părechia dela 40—100 fl., cei cu prețul mai ridicat erau și mai bine grijiți.

Boi de jug se puteau cumpăra dela 100—380 fl., cât pentru prețul din urmă abia au fost 3—5 părechi în tot tîrgul.

Acuma, dacă resumăm prețurile după soiuri, aflăm că pentru prăsilă și tîrg numai rasa „Pinzgau“ se rentează a fi ținută. Că așa este, o arată experiența. Spre a face mai primitor acest calcul, este destul un singur exemplu. Pentru vitele și tăurencii „Pinzgau“ de 6—12 luni se căpăta prețul de 40—100 fl., până când tot cu acest preț se puteau cumpăra vacile cele mai frumoase de rasă ardeleană, câte de 3—12 ani. Făcînd acum asemănare între timpul, cât a consumat nutrețul acestor vite și vițelilor tinere de „Pinzgau“, deosebirea în preț este colosală.

Dacă în calculul mediu o vacă transilvăneană pe an consumă 30—50 mn. fîn, care costă 35—60 fl., atunci o vacă de 10 ani a consumat 350—600 fl. și prețul sau valoarea ei totuși este dela 40—90 fl. Aici este adevărit, că pierderea este colosală, căci vițelii de „Pinzgau“ de 6—12 luni abia au putut consuma 10—20 fl și totuși se pot vinde cu 40—100 fl.

De aici se vede apriat, că vremea este sosită, ca și poporul nostru să-și schimbe vitele sale cu mai bune, căci din contră economicește se risipește și se ruinează total. Cheltuește cu întreținerea, cu tîrgurile și cu drumurile; apoi nimenea nu-'i vede vitele lui decât pîrlite și costîșe. Peste tot luând, poporul, cu foarte puțină excepțiune, își grijește rîu vitele; le scoate la tîrg slabe și murdare, încât nici nu se poate să fie vîndute decât poate numai cu niște prețuri de nimica.

Din traista cu povețele.

Întrebarea 58. Subscrisul voesc a deschide în comuna-mi natală, care numără 400 familii, o prăvălie, deci vă rog a-'mi spune ce dare de venit sînt obligat a solvi și care art. de lege mă obligă la solvirea acelei dări?

Și dacă-'mi voi exopera liceuța și pentru vînderea tabacului și sării (trafica) asemenea ce dare am a solvi?

De sine se înțelege că voesc să țin în prăvălie și zahar alb, așadar' vă rog a-'mi spune ce dare de consum se vine a solvi per chilogram?

Daia-rom.

Răspuns. După părerea noastră odată trebuie să ai prăvălia, apoi să întreb de dare. Darea pentru prăvălie se compută după venitul curat, să țin de clasa a III-a de dare a venitelor, care s'a regulat prin legea din 1875 art. XXIX, așa ca după dobîndă curată de 100 fl. se plătesc 10 fl. dare de venit. Venitul curat se compută dacă se detrage cămăta capitalului elocată în neguțătorie, și toate cheltuelile avute cu manipularea, ce rămîne după aceste formează venitul curat, pe care se împărțește darea.

Pentru vînderea tabacului și sării care formează monopolul de stat, nu trebuie să solvești nimic, ci din contră statul îți lasă anumite procente, pentru că îi cumperi marfă cu bani gata, și apoi o vinzi pe încet. Îngăduința 'ți-se dă la cerere în scris, prin direcțiunea finanțiară, toate îndrumările de lipsă 'ți-se dau din partea finanțelor, cari au datoriță a sta la îndemîna publicului cu sfaturile întocmai cum li-se demîndă.

Cât pentru darea de consum pe zahar, aceea se plătește atît pentru zahar cât și pentru toate zaharicalele, fie din poame ori ciocoladă câte 4 florini după metermajă, așa chgr. vine îngreunat cu o dare de 4 cr.

Întrebarea 59. Luni după învierea Dlu am eșit cu Litia la cimiter, fiind la noi un obicei vechiu creștinesc, și când am trecut pe lângă un Ovreu, dînsul n'a în his ușile din afară ale birtului și dugheanului seu, ci cu toate-că a fost provocat n'a dat ascultare. Oare nu e lege pentru a se pedepsi atare, care își bate joc de legea noastră creștină și cultul dumnezeesc? Să-'l arătăm la pretură?

Un credincios.

Răspuns. Lege pozitivă care ar opri în zile comune pe cineva ca să-și țină închisă bolta când trece pe dinaintea procesiune, nu este. Fiind-că cel cu bolta deschisă era un jidan, contra lui nu se poate face arătare, deoarece legea numai pentru Duminecă oprește și poruncește repaos și închiderea boltelor. Dar' puteți influența prin poporul credincios ca pe un atare individ de loc să nu-'l pîrtinească, care la dorința comună nu s'a învoit a-'și arăta respectul cuvenit.

Întrebarea 60. În articolul scris în nr. 14 al „Economului“ despre cultivarea cartofilor, anume se zice că: cartofii mai mari meniți pentru cultivare, să taie în 2—3 bucățele dealungul, însă cât se poate scutind ochii de incolțire.

La noi pe cartofii cei mari, îi taie în 2—3 bucățele și dealatul, cum le vine la socoteală nu numai în lungime, ba ce e mai mult cele 2—3 bucăți le taie înadins foarte subțiri, astfel încâl rămîne cartoful abia fără ochii de incolțire.

Vă rog nu cumva e de condamnat practica noastră, căci prin aceea că bucățile sînt subțiri își perd menirea de a produce cartofi noi?

Un abonent.

Răspuns. Toată această întrebare se află în articolul de sub întrebare, încât răspunsul are foarte puțină însemnătate. Lucrul este atît de natural și de înțeles, ca cartofii ai căror ochi de incolțire odată s'au tăiat, s'a pierdut puterea de a pută incolți, deci praxa D-voastre este păgubitoare pentru recoltă. Așa tăind în 2—3 bucățele cartofii să se grijească ca să fie scutiți ochii de incolțit. Făcînd osteneală cu aratul, săpatul și grijirea cartofilor trebuie a întrebuița atari cartofi și așa ca să aducă recoltă îmbelșugată să-și plătească munca.